Facultade de Fisioterapia

Presentación

As guías docentes recollen información relevante das materias que compoñen o plan de estudos do Grao en Fisioterapia.

Localización

Facultade de Fisioterapia de Pontevedra

Campus da Xunqueira s/n, 36005 Pontevedra

Teléfono:986 80 17 50

Fax: 986 80 17 80

Correo:sdfisioterapia@uvigo.es

Equipo Decanal Centro e Directivo dos Departamento

EQUIPO DECANAL DO CENTRO:

Decana: Eva Mª Lantarón Caeiro

Teléfono: 986 80 17 51 ou 986 80 17 52

Correo: evalantaron@uvigo.es

Vicedecana: Mª Mercedes Soto González

Teléfono: 986 80 17 53 ou 986 80 17 52

Correo: m.soto@uvigo.es

Secretaria: Mª Rocío Abalo Núñez

Teléfono: 986 80 17 54 ou 986 80 17 52

Correo: rocioabalo@uvigo.es

DEPARTAMENTOS:

DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA FUNCIONAL E CIENCIAS DA SAÚDE

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: María del Pilar Molist García

Secretario: Marcos Antonio López Patiño

Sede: Edificio de Ciencias Experimentais. Campus de Vigo.

Correo: depc01@uvigo.es

Teléfono: 986 812646

DEPARTAMENTO DE ANÁLISE E INTERVENCIÓN PSICOSOCIOEDUCATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Antonio López Castedo

Secretaria: Yolanda Rodríguez Castro

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Campus de Ourense

Correo: xncedou05@uvigo.es

Teléfono: 988 387108

DEPARTAMENTO DE DIDÁCTICAS ESPECIAIS

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Ángeles Fernández Villarino

Secretario: Javier Blanco Sierra

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Campus de Ourense

Correo: depx05@uvigo.es

Teléfono: 988 387145

DEPARTAMENTO ESTATÍSTICA E INVESTIGACIÓN OPERATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Antonio Vaamonde Liste

Secretario: Juan Carlos Pardo Fernández

Sede: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Campus de Vigo

Correo: udeconomicas@uvigo.es

Teléfono: 986 130213

DEPARTAMENTO DE FILOLOXÍA INGLESA, FRANCESA E ALEMÁ

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Helena Cortes Gabaudan

Secretaria: Ana María Bringas López

Sede: Facultade de Filoloxía e Traducción. Campus de Vigo.

Correo: udhumanidades@uvigo.es

Teléfono: 986 813799

Grao en Fisioterapia

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01501	Fisioterapia neurolóxica e especial	1c	9
P05G170V01502	Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial	1c	9
P05G170V01901	Fisioloxía do exercicio e do esforzo	1c	6
P05G170V01902	Fisioterapia ergonómica	1c	6
P05G170V01903	Fisioterapia na discapacidade e dependencia	1c	6
P05G170V01904	Inglés para ciencias da saúde	1c	6
P05G170V01905	Rehabilitación cardíaca	1c	6
P05G170V01906	Fisioterapia en especialidades clínicas I	2c	9
P05G170V01907	Fisioterapia en especialidades clínicas II	2c	9
P05G170V01908	Farmacoloxía	2c	6
P05G170V01909	Fisioterapia en xinecoloxía e obstetricia	2c	6
P05G170V01910	Fisioterapia en deporte e en actividade física	2c	6
P05G170V01911	Fisioterapia no linfedema	2c	6
P05G170V01912	Pilates aplicado en fisioterapia	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia neurolóxica e especial				
Materia	Fisioterapia neurolóxica e especial			
Código	P05G170V01501			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Machado de Oliveira, Iris			
Profesorado	González González, Yoana Machado de Oliveira, Iris			
Correo-e	irismacoli@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta é unha materia impartida no primeiro cuadrimestre de terceiro curso do título de grao en fisioterapia onde se abordan contidos teóricos e prácticos acerca de métodos de tratamento e estratexias de valoración en alteracións neurolóxicas, alteracións da raque e doutras estruturas apendiculares.			

Competencias	
Código	
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D2	Capacidade de análise e síntese.
D4	Capacidade de xestión da información
D6	Toma de decisións
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D16	Motivación por a calidade.
D18	Creatividade
D20	Liderado
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D27	Manifestar discreción
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer e describir os principios básicos de funcionamento do sistema nervioso.	B2	C20	D2 D4 D24

Coñecer e comprender en liñas xerais o funcionamiento dos diversos sistemas orgánicos, con énfase especial nos sistemas nervoso e muscular.			
Coñecer e comprender en liñas xerais o funcionamiento dos diversos sistemas orgánicos, con énfase especial nos sistemas nervoso e muscular.			
Coñecer e comprender en liñas xerais o funcionamiento dos diversos sistemas orgánicos, con énfase especial nos sistemas nervoso e muscular.			
Coñecer e describir os principios biomecánicos implicados nas alteracións do raquis	B2	C20	D2 D4 D24
Describir os principios fisiolóxicos do sistema propioceptivo e aplicar diferentes formas de intervención en alteracións do sistema propioceptivo	B2	C20 C52	D2 D4 D16 D18 D24
Coñecer, executar e rexistrar a valoración de pacientes con trastornos do sistema nervioso e alteracións do raquis	B5 B14 B19	C16 C20 C35 C44 C49 C52	D6 D13 D16 D18 D24 D27 D29
Nomear e aplicar técnicas terapéuticas para o tratamento de afeccións do sistema nervioso e alteracións do raquis	B8 B14 B19	C20 C38 C44 C49 C52	D6 D13 D16 D18 D24 D27 D29
Relatar as bases fisiológicas e terapéuticas de diferentes métodos de fisioterapia usadas no tratamento de trastornos do sistema nervioso e alteracións do raquis	B19	C20 C49	D2 D4 D16 D24
Realizar, expoñer e defender, en grupo, un traballo sobre un tema relacionado cos contidos da materia	B14 B19	C20 C38 C44 C49 C52	D2 D4 D6 D11 D16 D18 D20 D24 D29

Contidos

Tema
FACILITACIÓN NEUROMUSCULAR PROPIOCEPTIVA.
MÉTODOS DE FISIOTERAPIA EN ALTERACIÓNS DA RAQUE.
MÉTODOS DE FISIOTERAPIA NO TRATAMENTO DAS PATOLOXÍAS DO SISTEMA NERVIOSO.
PROPIOCEPCIÓN.
TÉCNICAS DE RELAXACIÓN.
INTRODUCIÓN AOS TRASTORNOS DO DESENVOLVEMENTO.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	60	85
Traballo tutelado	2	30	32
Prácticas de laboratorio	45	60	105
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición

Lección maxistral	Nas clases teóricas combinarase a lección maxistral con clases teórico-participativas onde se fomente e motive a participación activa do alumnado. Poderanse desenvolver actividades en grupo relacionadas co temario da materia.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo teórico nunha temática relacionada cos contidos da materia. Os grupos de traballo determinaranse por temática ao principio do cuadrimestre polas docentes da materia. O traballo constará dunha parte escrita e unha presentación. As datas de entrega das distintas partes do traballo publicaranse a principio do cuadrimestre na Plataforma virtual da materia (Faitic).
Prácticas de laboratorio	Seguirase unha metodoloxía demostrativa, buscando a integración dos coñecementos teóricos na práctica. O alumnado realizará a práctica, sendo corrixidos polo docente e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o realizado polo alumnado.
Lección maxistral	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	A realización do traballo da materia e telo superado é obrigatorio para superar a materia. O traballo considerásese superado se alcanza, polo menos, 0,5 puntos. O traballo será entregado en soporte dixital empregando a Plataforma virtual da materia (Faitic).	10	B14 B19	C20 C38 C44 C49 C52	D2 D4 D6 D11 D16 D18 D20 D24 D29
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consta de preguntas de desenvolver sobre o temario da materia. Todas as preguntas terán o mesmo valor.	45	B2 B19	C20 C49 C52	D2 D4 D16 D18 D24
Práctica de laboratorio	Exame práctico onde o alumno contesta dun modo práctico diferentes preguntas. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar. Para optar a superar o exame práctico, o alumno non debe ter en ningunha das preguntas unha puntuación de "0". Para poder realizar o exame práctico, hai que presentarse primeiro ao teórico.	45	B2 B5 B8 B14 B19	C16 C20 C35 C38 C44 C49 C52	D2 D4 D6 D13 D16 D18 D24 D27 D29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia o alumno debe ter aprobado cada parte por separado (teoría, práctica e traballo).

Aos alumnos que non superen a materia, gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico (parte superada significa ter un 5 de 10 ou máis).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

De la Cuerda C, Piédrola M, Page M, **Control y aprendizaje motor**, Primera edición, Panamericana, 2017

López-Cubas C, **Neurodinámica en la práctica clínica**, Primera edición, Zerapi, 2016

Rotger AF, **Rehabilitación de las enfermedades neuromusculares en la infancia**, Primera edición, Panamericana, 2015
Levitt S, **Tratamiento de la paralisis cerebral y del retraso motor**, Quinta edición, Panamericana, 2013
Wilson-Pauwels L, Stewart PA, Akesson EJ, Spacey SD, **Nervios craneales: en la salud y la enfermedad**, Tercera edición, Panamericana, 2013
De la Cuerda RC & Collado Vázquez S, **Neurorrehabilitación: métodos específicos de valoración y tratamiento**, Primera edición, Panamericana, 2012
Vojta V & Schweizer E, **El descubrimiento de la motricidad ideal**, Primera edición, Morata, 2011
Whiting WC & Zernicke RF, **Biomecânica funcional**, Segunda edição, Guanabara Koogan, 2009
Calais-Germain B, **Anatomía para el movimiento**, Segunda edición, La Liebre de Marzo, 2005
Butler DS, **Movilización del sistema nervioso**, Primera edición, Paidotribo, 2002
Paeth, Bettina, **Experiencias en el concepto Bobath**, Primera edición, Panamericana, 2001
Davies, Patricia M., **Steps to follow: The comprehensive treatment of patients with hemiplegia**, Second edition, Springer, 2000
Adler SS, Beckers D, Buck M, **PNF Facilitação neuromuscular proprioceptiva**, Primeira edição, Manole, 1999
Hamill J, Knutzen KM, **Bases biomecânicas do movimento humano**, Primeira edição, Manole, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G170V01906
Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial/P05G170V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202
Valoración en fisioterapia/P05G170V01204
Afeccións médicas/P05G170V01302
Cinesiterapia/P05G170V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial				
Materia	Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial			
Código	P05G170V01502			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Lantarón Caeiro, Eva María			
Profesorado	Abalo Núñez, María del Rocío Cuña Carrera, Iria da Estevez Guisantes, Isabel Lantarón Caeiro, Eva María			
Correo-e	evalantaron@uvigo.es			
Web	http://http://fisioterapia.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia

C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C39	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento de Fisioterapia en relación aos obxectivos marcados e aos criterios de resultados establecidos. Para iso será necesario: definir e establecer os criterios de resultados; realizar a valoración da evolución do paciente/usuario; rediseñar os obxectivos segundo a valoración, si é preciso; e adecuar o plan de intervención ou tratamento aos novos obxectivos, no seu caso
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Definir a Fisioterapia Respiratoria e identificar seus antecedentes.	B2	C20	
Enunciar os principios básicos da mecánica respiratoria	B1	C16	
Analizar, executar e rexistrar a valoración do paciente respiratorio	B1 B2 B5 B9	C7 C16 C20 C35 C36 C39	
Coñecer e aplicar ejercicios terapéuticos, métodos especias para as enfermidades e lesións cardiorespiratorias.	B3 B7 B8	C19 C38 C52	D9 D16 D18 D23 D27 D28 D29 D30

Deseñar e analizar o plan de intervención de fisioterapia respiratoria.	B7 B14 B15	C36 C37 C44 C45	D5 D6 D9 D10 D12 D13 D15 D23
Definir e describir as bases fisiolóxicas e terapéuticas dos métodos de masoterapia especial: Ciriax, maxase do texido conxuntivo, Drenaje linfático manual.	B1 B2 B3	C19	
Executar as maniobras dos métodos de masoterapia especial: Ciriax, maxase do texido conxuntivo, Drenaje linfático manual.	B8	C7 C38 C52	D13 D23 D27 D28 D29
Desenvolver, expoñer e defender en grupo un traballo sobre un tema da materia.	B19	C21 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D7 D10 D11 D16 D17 D19 D20 D24 D25

Contidos	
Tema	
TEMARIO TEÓRICO	
UNIDADE I: FISIOTERAPIA RESPIRATORIA	Introdución á Fisioterapia respiratoria.
	Valoración do paciente respiratorio.
	Métodos de fisioterapia respiratoria: - Técnicas de permeabilización da vía aérea: Técnicas basadas en vibracións. Técnicas basadas en variacións do fluxo aéreo. Técnicas de presión positiva espiratoria. Técnicas de aerosolterapia. - Reeducación do patrón ventilatorio. - Técnicas de reacondicionamento muscular: Específicas. Xeralizadas.
UNIDADE II: MASOTERAPIA ESPECIAL	Métodos especiais de Masoterapia: - Masaxe tranversa profunda. - Drenaxe linfática manual. - Masaxe de tecido conxuntivo.
TEMARIO PRÁCTICO	
UNIDADE I: FISIOTERAPIA RESPIRATORIA	
Valoración física	Práctica 1: Valoración física do paciente respiratorio.
	Práctica 2: Valoración dos ruidos respiratorios.
	Práctica 3: Exploración funcional respiratoria en reposo.
	Práctica 4: Exploración funcional respiratoria durante o exercicio.
Técnicas de permeabilización da vía aérea.	Práctica 5: Técnicas basadas en vibracións. Utilización de Flutter, R.C. Cornet, Acapella. chaleco vibratorio (smartbest)

	Práctica 6: Técnicas basadas en variacións do fluxo aéreo: - AFE e EI. - ELTGOL, ELPr, EDIC. - Ciclo activo de técnicas respiratorias. - Reeducación da tos e expectoración asistida (Ambú e Cough assist).
	Práctica 7: Técnicas Basadas en presión positiva espiratoria.
	Práctica 8: Aerosolterapia.
Reeducación patrón ventilatorio	Práctica 9: Ventilación dirigida
Reacondicionamiento muscular	Práctica 10: Protocolo de adestramento muscular (Treshold, P-flex e cicloergómetro).
UNIDAD II: MASOTERAPIA ESPECIAL	Práctica 11: Masaxe transversa profunda.
	Práctica 12: Drenaxe linfática manual.
	Práctica 13: Masaxe de tecido conxuntivo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27	58	85
Prácticas de laboratorio	44	59	103
Traballo tutelado	1	16	17
Presentación	3	0	3
Actividades introdutorias	2	0	2
Práctica de laboratorio	1	4	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases teórico-participativas, onde se fomente a participación activa do alumnado. Utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais, fundamentalmente ordenador persoal e proxector de vídeo. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor, que lle servirán de guía, a través da plataforma Tem@.
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixidos polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte, a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor, que lle servirán de guía, a través da plataforma Tem@.
Traballo tutelado	O estudante, en grupo, elabora un traballo sobre unha temática da materia. Esta actividade inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... Utilizarase a plataforma tem@.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor que imparte a materia indicando como asunto: TITORÍAS.
Prácticas de laboratorio	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía.
Traballo tutelado	Titorías de grupo pequeno realizaranse para un máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 20 minutos. Realizaranse nas datas establecidas na programación da materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Lección maxistral	1. Exame teórico. Non se poderá deixar ningunha sen contestación efectiva.	40	B1 B2 B3 B5 B7 B15 B19	C7 C16 C19 C20 C21 C36 C37	D1 D3 D4 D5 D6 D10 D12 D15
Prácticas de laboratorio	2. Un exame práctico onde o alumno contesta dun modo práctico a 2- 3 supostos. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de métodos de valoración e técnicas de tratamento que se fixeron ao longo do curso. Sacarase un listado no seu momento co horario de exame de cada alumno matriculado na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	50	B5 B7 B8 B9 B14 B19	C20 C35 C36 C37 C38 C39 C44 C49 C52	D1 D5 D6 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30
Traballo tutelado	3. Valorarase a participación nas títorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	5	B14 B19	C20 C21 C44 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D16 D20 D23 D25 D30
Presentación	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	5	B14	C19 C20 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D7 D10 D11 D16 D17 D20 D23 D25 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia o alumno debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

A realización do traballo é obrigatorio e a súa valoración farase a través de titorías establecidas na programación da materia e na presentación e defensa do mesmo.

O sistema de cualificacións expresarase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art.5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de Setembro (BOE 18 de Setembro).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Giménez,M. , Servera, E., Vergara, P., **Prevención y Rehabilitación en Patología Respiratoria Crónica. Fisioterapia, entrenamiento y cuidados respiratorios.**, Médica Panamericana.2ª Edic.,

Postiaux, G., **Fisioterapia respiratoria en el niño.**, McGraw-Hill/Interamericana de España.,

Leduc, A. Leduc, O., **Drenaje Linfático Teoría y Práctica.**, Masson .,

Seco, J., **Sistema Respiratorio Métodos, fisioterapia clínica y afecciones para fisioterapeutas**, 1ª edición, panamericana, 2018

Pleguezuelos,E; Miranda G; Gómez, A; Capellas L., **Rehabilitación integral en el paciente con enfermedad pulmonar obstructiva crónica**, Panamericana,

West, Jonh B. ; Luks Andrew M., **Fisiopatología pulmonar. Fundamentos**, 9º Edición, wolters Kluwer, 2017

Bibliografía Complementaria

www.separ.es,

Asociación Española de Fisioterapeutas, **Fisioterapia. Monográfico 2 Masaje.**, Volumen 21.,

Ferrandez Jean-Claude., **El Sistema linfático.**, Panamericana.,

Antonello M, Delplanque D., **Fisioterapia respiratoria: del diagnóstico al proyecto terapéutico.**, Masson. Barcelona.,

Calderon, F.J., **Fisiología Humana. Aplicación a la actividad física**, Madrid: Médica Panamericana.,

Millán Casas, Laura, **Linfedema : estudio y tratamiento**, Alcalá la Real: Formación Alcalá,

Giraldo Estrada, Horacio, **EPOC Diagnóstico y tratamiento integral**, Panamericana,

Seco, Jesús, **Sistema Cardiovascular Métodos, fisioterapia clínica y afecciones para fisioterapeutas**, 1º Edición, panamericana, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G170V01906
Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G170V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica/P05G170V01102
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103

Outros comentarios

Para un correcto seguimiento de la materia es necesario estar dado de alta en la plataforma tema.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía do exercicio e do esforzo				
Materia	Fisioloxía do exercicio e do esforzo			
Código	P05G170V01901			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Taboada Iglesias, Yaiza			
Profesorado	Taboada Iglesias, Yaiza			
Correo-e	yaitaboada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Fundamentos da fisioloxía do esforzo; respostas e adaptacións dos diferentes sistemas ao exercicio físico; probas de esforzo.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C1	Coñecer e comprender a Anatomía e Fisioloxía humanas, destacando as relacións dinámicas entre a estrutura e a función, especialmente do aparato locomotor e os sistemas nervioso e cardio-respiratorio
C4	Coñecemento e comprensión da estrutura e función do corpo humano a nivel molecular, celular, de órganos e sistemas; dos mecanismos de regulación e control das diferentes funcións
C8	Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na biomecánica e na electrofisioloxía
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C53	Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparellos básicos para o estudo experimental
C54	Interpretar os resultados dun experimento básico en ciencias biolóxicas e físicas
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1D Coñecer e comprender a anatomía e fisioloxía humanas, destacando as relacións dinámicas entre a estrutura e a función, especialmente do aparello locomotor e os sistemas nervioso e *cardiorrespiratorio.	A1	B1 B19	C1 C4 C21 C53 C54	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D10 D12
4D Coñecemento e comprensión da estrutura e función do corpo humano a nivel molecular, celular, de órganos e sistemas; dos mecanismos de regulación e control das diferentes funcións.	A1	B1	C4 C8 C21 C53	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17
8D Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na *biomecánica e na *electrofisiología.	A2	B1	C8 C20	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D15 D17
12*P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	A4		C21 C45 C53	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16
16*P Afrontar a tensión, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión.	A4		C49	D1 D2 D3 D5 D9
20*P Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparellos básicos para o estudo experimental.	A1		C21 C53	D1 D2 D4 D5 D9 D10 D12 D17

21*P Interpretar os resultados dun experimento básico en ciencias biolóxicas e físicas.	A1	C1 C21 C53 C54	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12
1A Traballar con responsabilidade.	A2		D2 D3 D5 D9 D10 D11 D16 D18
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	A1		D4
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	A4		D3
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.			D1
2TI Capacidade de análise e síntese.			D2
3TI Capacidade de organización e planificación.			D3
4TI Capacidade de xestión da información.			D4
5TI Resolución de problemas.			D5
6TI Toma de decisións.			D6
7*T1 Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.			D7
1*TP Compromiso ético.			D9
2*TP Traballo en equipo.			D9
3*TP Habilidades nas relacións interpersoais.			D10 D11
4*TP Razoamento crítico.			D12
5*TP Recoñecemento á diversidade e a *multiculturalidad.			D13
1TS Aprendizaxe autónoma.			D15
2TS Motivación pola calidade.			D16
3TS Adaptación a novas situacións.			D17
4TS Creatividade.			D18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.		B19	D19
6TS Liderado.			D20

Contidos

Tema	
PROGRAMA TEÓRICO	SUBTEMAS
1. Introdución á fisioloxía do exercicio e do esforzo.	1.1. Orixe e primeiros estudos. 1.2. Escolas: USA e países nórdicos.
2. Nutrición e enerxía	2.1. Macronutrientes e micronutrientes. 2.2. Enerxía dos alimentos. 2.3. Suplementos nutricionais para a mellora do rendemento físico.
3. Transferencia de enerxía	3.1. Fundamentos da transferencia de enerxía durante o exercicio. 3.2. Avaliación da potencia e capacidade dos sistemas bioenerxéticos. 3.3. Gasto enerxético.
4. Sistemas fisiolóxicos de apoio: respostas e adaptacións	4.1. Sistema respiratorio e exercicio. 4.2. Sistema cardiovascular e exercicio. 4.3. Sistema neuromuscular e exercicio. 4.4. Sistema endocrino e exercicio.
5. Probas de esforzo	5.1. Test de campo. 5.2. Probas de laboratorio.
PROGRAMA PRÁCTICO	SUBTEMAS
1. Avaliación da resistencia	1.1. Índice CV 1.2. VO2 máximo 1.3. Zona de transición aeróbica-anaeróbica. 1.4. Drif CV 1.5. VAM 1.6. Potencia anaeróbica máxima.

2. Avaliación da forza	2.1. Repeticións máximas. 2.2. Potencia óptima e máxima. 2.3. Probas de salto.
3. Composición corporal	3.1. Dimensións corporais. 3.2. Porcentaxe de graxa corporal. 3.3. Masa muscular esquelética.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	24	30	54
Prácticas de laboratorio	16	32	48
Presentación	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	1	9	10
Informe de prácticas	1	9	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, *etc).
Presentación	Presentación en público dos resultados do traballo feito polos alumnos/as

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Prácticas de laboratorio	Aclaración de dúbidas xurdidas durante desenvolvemento dos contidos prácticos e apoio para a confección da memoria de prácticas.
Lección maxistral	Aclaración de dúbidas xurdidas durante as exposicións en clase.
Presentación	Feedback o término da exposición.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Entrega e presentación en público (ata 10 min) dun traballo de revisión ou investigación sobre un tema acordado co profesor e relacionado coa fisioloxía do exercicio.	20	A2 A4	B1 B19	C21 C45 C49	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D10 D12 D15 D16 D18
Exame de preguntas obxectivas	Proba de elección múltiple e resposta única.	50	A1 A2 A4	B19		D1 D2 D3 D4 D5 D6 D12 D15

Informe de prácticas	Documento que presente obxectivos, método, análise de datos e resultados de cada unha das prácticas realizadas.	20	A1 A2 A4	B19	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D16 D17
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba específica de resolución de problemas relativos os contidos prácticos.	10			

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na segunda e seguintes convocatorias teranse en conta os mesmos criterios que na primeira convocatoria para aprobar a materia. As prácticas aprobadas conservaranse durante dúas convocatorias. A asistencia ás prácticas é obrigatoria, soamente permítese un 10% de faltas xustificadas durante curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calderón Montero F., **Fisiología Humana aplicada a la actividad física.**, 1º, Editorial Médica Panamericana, 2012

Mac. Ardle y F. Katz, **Fundamentos de Fisiología del ejercicio.**, 4º, Editorial Médica Panamericana, 2015

Kenney, Wilmore y Costill, **Fisiología del deporte y ejercicio**, 5º, Editorial Médica Panamericana, 2014

Bibliografía Complementaria

López Chicharro J., **Fisiología del entrenamiento aeróbico**, 1º, Editorial Médica Panamericana, 2013

Viru A. y Viru M., **Análisis y control del rendimiento deportivo**, 2º, Editorial paidotribo, 2011

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia ergonómica				
Materia	Fisioterapia ergonómica			
Código	P05G170V01902			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Nóvoa Castro, Borja			
Profesorado	Nóvoa Castro, Borja			
Correo-e	borja@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C6	Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesioloxía e a ergonomía, aplicables á fisioterapia
C9	Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información

D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Realizar en grupo, ou individualmente, expoñer e defender un traballo sobre un tema relacionado coa ergonomía no campo das ciencias da saúde.	B1 B2 B5 B7 B12 B14	C6 C9 C20 C21 C22 C35 C37 C42 C45	D1 D2 D3 D4 D7 D10 D12 D13 D17 D18 D20 D29
1. Coñecer os conceptos elementais da Bioquímica e da Biofísica e a súa importancia na Fisioterapia.			
Definir as bases elementais da ergonomía e a súa relación coa biomecánica.	B2	C6 C9 C20 C45	D12
Describir e diferenciar as principais alteración e particularidades dun ambiente de traballo, deportivo e domiciliario que poidan levar a alteracións ergonómicas.	B1 B2 B5	C6 C9 C20 C22 C35 C42	D2 D5 D12 D15 D16 D17
Describir os principais recursos existentes (intrumental, temporal, actitudinal) para a modificación dun ambiente de cara a promover a ergonomía.	B2 B7 B12 B14	C6 C9 C20 C21 C37 C42 C45	D1 D2 D3 D4 D5 D13 D19 D30

Plantexar e describir a abordaxe mais adecuada en situacións individuais ou grupais de cara a promover a ergonomia nun determinado ambiente (profesional, domiciliar ou deportiva).	B1 B2 B5 B7 B8 B12 B14 B15 B19	C6 C9 C20 C21 C37 C38 C42	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D23 D24 D25 D29 D30
Describir e diferenciar as principais formas de avaliación das modificacións realizadas e dos efectos logrados nun determinado ambiente de cara a promoción da saúde.	B2 B5 B12 B14 B18 B19	C9 C20 C35 C42 C49 C51	D1 D4 D9 D11 D12 D13 D16 D23 D24 D25 D28 D29 D30

Contidos	
Tema	
Introdución á ergonomia.	Concepto de ergonomía e obxectivos xerais da ergonomía.
Antropometria	Deseño dimensional de postos de traballo, asentos,...
Metodoloxía ergonómica.	Evaluación e abordaxe de transtornos músculo-esqueléticos (movementos repetitivos, movemento de cargas, posturas forzadas)
Hixiene Postural	Hixiene postural no ambito laboral, escolar e actividades da vida diaria
Ergonomía no uso das pantallas de visualización de datos	Recomendacións no deseño de actividades con ordenador, traballos en sedestación,...
Autoprevención	Ergonomía aplicada a profesión de fisioterapia e outras profesións sanitarias. Prevención de lesións músculo -esqueléticas na profesión.
Patoloxías músculo-esqueléticas máis frecuentes no ámbito da ergonomía	Estudo das patoloxías músculo-esqueléticas que se evalúan e preveñen no ámbito da ergonomía (movementos repetitivos, manexo de cargas, posturas forzadas,...)
Fisioterapia laboral	A profesión do fisioterapeuta no ambito da empresa e da ergonomía
Avaliación da carga física de actividades laborais, deportivas, da vida diaria,...	Métodos de avaliación

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	41	70	111
Traballo tutelado	4	23	27
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	9	10
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Durante estas sesións maxistrais, poderanse desenrolar exercicios, que de ser superados polo alumno, desgravarán materia nas probas de avaliación.

Traballo tutelado	O alumno realizará un traballo relacionado co temario da materia. Este poderá ser individual ou en grupo e debe ser pactado co profesor. O alumnado realizará exposición do traballo ante o docente e os demais compañeiros do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Tutelarase a elaboración do traballo
Lección maxistral	Abordaranse os contidos necesarios para a elaboración do traballo. Abordaranse os contidos das probas de avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	O exame consistirá en preguntas con resposta de desenvolvemento. Os alumnos que participen e superen as actividades levadas a cabo durante as sesión maxistrais ao longo do curso, desgravarán esos contidos da materia desta proba.	80	B1 B2 B5 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C6 C9 C20 C21 C22 C35 C37 C38 C42 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D28 D29 D30
Traballo tutelado	A realización, asistencia a titorias, exposición e defensa do traballo en clase é obrigatoria para superar a materia. Valoraranse a participación nas titorías do traballo, a formulación e a análise realizada, así como a redacción e a utilización de fontes bibliográficas. Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais e a súa exposición e defensa.	20	B1 B2 B5 B7 B12 B14	C6 C9 C20 C21 C22 C35 C37 C42 C45	D1 D2 D3 D4 D7 D10 D12 D13 D17 D18 D20 D29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ao exame teórico é obrigatorio realizar, asistir ás titorías, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao inicio da docencia da materia.

Para poder superar a materia é obrigatorio ter superado nun 50% cada bloque da avaliación, traballo por unha banda e exame teórico pola outra.

Aos alumnos que non superen a materia, gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Llaneza Álvarez, J., **Ergonomía y psicosociología aplicada: manual para la formación del especialista.**, 12, Lex Nova, 2009

Falzón, P., **Manual de Ergonomía**, 1, Modus Laborandi, 2009

Azcuenaga Linaza, L.M., **Accidentes laborales y enfermedades profesionales: análisis, riesgos y medidas preventivas.**, 1, Fund. Confemetal, 2012

Llorca Rubio, J.L., **Manual de ergonomía aplicada a la prevención de riesgos laborales.**, 1, Piramide, 2015

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G170V01906
Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G170V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202
Valoración en fisioterapia/P05G170V01204
Cinesiterapia/P05G170V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia na discapacidade e dependencia				
Materia	Fisioterapia na discapacidade e dependencia			
Código	P05G170V01903			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Iglesias Santos, Rosa			
Profesorado	Iglesias Santos, Rosa			
Correo-e	rosai@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C3	Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C9	Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico

C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Definir o concepto de minusvalía e dependencia, ademais do seu contexto actual na sociedade.	B1 B5	C3 C9 C15 C20	D4 D13 D15
Describir o proceso natural do desenvolvemento psicomotor e en distintas situacións patolóxicas, as cales levan a unha alteración do proceso natural de desenvolvemento psicomotor.	B1 B5	C3 C9 C14 C15 C16 C20 C35 C36	D1 D2 D4 D12 D13 D15

Describir o proceso natural do envellecemento e as distintas situacións patolóxicas que concurren con esa etapa da vida.	B1 B5 B6	C3 C9 C14 C15 C16 C20 C21 C22 C35 C36 C45	D1 D2 D4 D12 D13 D15 D24
Describir as principais abordaxes de fisioterapia para a intervención con pacientes con algún tipo de minusvalía ou situación de dependencia.	B1 B2 B3 B5 B6 B7	C3 C7 C9 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C22 C35 C36 C45 C52	D1 D2 D4 D5 D7 D12 D13 D15 D24 D25
Describir e diferenciar os principais recursos de axuda técnica dispoñibles para persoas con distintos graos de dependencia e minusvalía para facilitar as súas tarefas diarias, profesionais ou deportivas.	B1 B2 B5 B6 B7 B15	C3 C9 C14 C15 C16 C20 C21 C22 C35 C36 C37 C42 C45 C52	D1 D2 D4 D5 D7 D12 D13 D15 D17 D24 D25 D29
Describir e demostrar como avaliar o estado funcional e intervir cun protocolo de estimulación psicomotriz en poboación infantil.	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B15 B18 B19	C3 C7 C9 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C22 C35 C36 C37 C38 C42 C45 C49 C51 C52	D1 D3 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D28 D29

Describir e demostrar como avaliar o estado funcional e intervir con un programa de reeducación psicomotriz en poboación maior.	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C3 C9 C14 C15 C16 C19 C20 C35 C36 C37 C38 C42 C45 C49 C51 C52	D1 D3 D5 D6 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D23 D24 D28 D29
Realizar, expoñer e defender un traballo en grupo ou individual acerca dun tema relacionado cos contidos da materia.	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C3 C9 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C22 C42 C44 C45 C49 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D28 D30

Contidos	
Tema	
Minusvalía e dependencia.	A minusvalía e dependencia no contexto actual.
Proceso de desenvolvemento e envellecemento.	Proceso de desenvolvemento psicomotriz. Proceso de envellecemento.
Fisioterapia e dependencia.	Abordaxe fisioterapéutico na dependencia.
Fisioterapia e minusvalía.	Abordaxe fisioterapéutico na minusvalía.
Contido práctico	Programas de revitalización na dependencia Reeducación psicomotriz

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	52	74
Prácticas de laboratorio	16	35	51
Traballo tutelado	2	20	22
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.

Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán a práctica entre eles, sendo corrixidos polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir.
Traballo tutelado	O alumno realizará un traballo en grupo o individual relacionado co temario da materia e debe ser pactado co profesor.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As clases teoricas serán participativas e utilizarase a interrogación didactica, debate, estudio de casos e estratexias de resolución de problemas, favorecendo a participación personalizada.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a clarear a rúbrica de avaliación do exame práctico.
Traballo tutelado	Cada alumno deberá, asistir a titorias, expoñer e defender un traballo, dentro de un grupo . Este traballo será sobre un tema determinado pactado co profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Proba de resposta longa, de desenvolvemento. Non se deberá deixar ningunha pregunta sen contestación efectiva.	50	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B15	C3 C7 C9 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C22 C35 C36 C37 C42 C45 C52	D1 D2 D4 D5 D7 D12 D13 D15 D17 D24 D25 D29
Prácticas de laboratorio	A avaliación efectuarase de forma continuada con asistencia ás sesións prácticas e entrega de informes cando sexan requiridos. En caso de non cumprir cos requisitos para a avaliación continuada, o alumno deberá responder (explicación e demostración práctica) a dúas preguntas prácticas elixidas o azar sobre os contidos desenvolvidos nas prácticas segundo calendario de exames.	40	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C3 C7 C9 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C22 C35 C36 C37 C38 C42 C45 C49 C51 C52	D1 D3 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D28 D29

Traballo tutelado	A realización, asistencia a titorias, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas, a redacción e utilización de fontes bibliográficas, así como a exposición e defensa do traballo.	10	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C3 C9 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C22 C42 C44 C45 C49 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D28 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, o alumno debe superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizar, asistir ás titorías, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Aos alumnos que non superen a materia gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Timiras P., **Bases fisiologicas del envejecimiento y geriatria**, Barcelona: Masson,

Mishara B L., **El proceso de envejecimiento**, Madrid: Morata,

INSERSO, **Atencion a las personas en situacion de dependencia en España. Libro blanco**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Madrid,

Alcantud Marin J., **Discapacidad, envejecimiento y dependencia: el papel de las tecnologias**, Universitat de Valencia,

Sanchez Fierro J. et al, **Libro Verde sobre la Dependencia en España**, Madrid: Fundación AstraZeneca,

Querejeta González M., **Discapacidad/dependencia: unificación de criterios de valoración y clasificación.**, Madrid:Inserso,

Technosite | Fundación ONCE, **Discapnet**, Technosite | Fundación ONCE,

Centro Estatal de Autonomía Personal y Ayudas Técnicas (CEAPAT), **Catálogo de Ayudas Técnicas**, IMSERSO / Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G170V01906
Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G170V01907

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia neurolóxica e especial/P05G170V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103
Afeccións médicas/P05G170V01302
Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301
Cinesiterapia/P05G170V01303
Radioloxía/P05G170V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Inglés para ciencias da saúde				
Materia	Inglés para ciencias da saúde			
Código	P05G170V01904			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	García de la Puerta, Marta			
Profesorado	García de la Puerta, Marta			
Correo-e	mpuerta@uvigo.es			
Web	http://Faitic			
Descrición xeral	1. Desenvolvemento da comprensión e expresión orais en inglés para as Ciencias da saúde. Adquisición dos coñecementos e utilización práctica dos termos, expresións e estruturas gramaticais específicas, esenciais, para o/a futuro/a fisioterapeuta na súa relación co/a paciente de fala inglesa. Adquirir competencia en comunicación non verbal coa fin de saber interpretar mensaxes non verbais na comunicación cara a cara. 2. Adquisición de destreza oral para expresar en lingua inglesa, mediante a axuda de medios tecnolóxicos, traballos previamente elaborados. Mediante a utilización completa e fluída dos recursos lingüísticos adquiridos, o/a futuro/a fisioterapeuta terá unha maior e mellor competencia lingüística oral en inglés para a súa utilización práctica en situacións directamente relacionadas coas prestación de coidados fisioterapéuticos a pacientes estranxeiros. Deste modo, entenderaos cando necesite información sobre a súa saúde, minusvalía ou problema físico, informaraos concisa claramente acerca do tratamento e aplicación de medios físicos e técnicas manuais, e atenderaos, facendo uso, segundo cada caso, de ordes, instrucións, peticións amables e expresións de alento e ánimo. 3. Adquisición da destreza lectora que lle permita ampliar os seus coñecementos, coñecer os avances da investigación no estranxeiro, consultar bibliografía especializada no seu campo de estudo, acceder a documentación en xornais, artigos, revistas especializadas e libros de texto específicos, así como facilitar o manexo de equipos de alta tecnoloxía. Buscar e extraer información de textos en inglés para as ciencias da saúde. 4. Adquisición da destreza escrita de carácter científico, co obxecto de utilizala na elaboración de artigos e resumos destes («abstracts»), para a súa publicación en revistas especializadas. 5. Adquisición da destreza escrita de carácter epistolar, para a redacción de cartas formais, solicitudes de traballo, inscricións en cursos especializados, peticións de admisión de comunicacións ou conferencias en congresos, así como de cartas informais, coa fin de manter contacto con colegas ou profesionais foráneos. 6. Abordar aspectos interculturais relacionados coas Ciencias da saúde. 7. Formación e capacitación profesional para traballar en contextos, empresas e institucións estranxeiras relacionadas co ámbito das ciencias da saúde. Estas destrezas adquiridas, xunto cunha revisión das estruturas esenciais da comunicación oral en inglés, permitiranlle, igualmente acceder a bolsas, ampliar estudos de posgrao, así como asistir a conferencias, cursos e congresos no estranxeiro.			

Competencias	
Código	
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C33	Coñecer o vocabulario Inglés imprescindible para poder entender e realizar textos no ámbito de Ciencias da Saúde
C58	Comprender e redactar textos en inglés no ámbito de Ciencias da Saúde
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D10	Traballo en equipo

D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1. Desenvolver as destrezas de comprensión oral e escrita, así como as destrezas de expresión oral e escrita en Inglés para as Ciencias da Saúde a nivel intermedio.	B19	C20 C33 C58	D2 D4 D5 D6 D7 D12 D15 D18
2. Fomentar o desenvolvemento da lingua inglesa no ámbito das Ciencias da Saúde co fin de aplicala en situacións profesionais e, particularmente, durante unha consulta.	B19	C20 C33	D3 D4 D6 D7 D10 D11 D13 D17 D18 D19 D20 D23 D25 D30
3. Formación e capacitación profesional para traballar en contextos, institucións e centros de fisioterapia nacionais e estranxeiros relacionados co ámbito das Ciencias da Saúde.	B19	C20 C33 C58	D3 D4 D5 D6 D10 D11 D13 D17 D19 D20 D23 D24 D25 D30

Contidos

Tema	
1. Introduction to communication	Recognising the different elements that make up communication (verbal communication, non-verbal communication, etc.). Understanding how good communication benefits the patient interview. Numerals.
2. Developing language and communications skills for the patient encounter	Receiving the patient. The presenting complaint. Past medical and family history. The social history and telephone consultations.
3. Taking past medical history, family history and carrying out the physical examination	Giving results. Planning treatment and closing the interview. Dealing with sensitive issues. Breaking bad news.
4. Interviewing different patient categories	Communicating with challenging patients. Communicating with the elderly. Communicating with children and adolescents

5. Professional Presentations	Key features of an effective presentation. Making a good introduction: Introducing yourself and your talk. Rapport building. Smooth structure: Identifying ways of organizing a presentation. Linking the parts. Non-verbal communication: Illustrating the importance of body language and voice power. Visual aids: Designing visual aids. Closing: Signalling the end, summarizing, thanking, Q&A session.
6. Writing Skills for the Health Professional.	Medical spelling. Writing the patient note. Standard medical abbreviations.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	22	47	69
Aprendizaxe baseado en proxectos	22	48	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	4	5
Traballo	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia: obxectivos, contidos, metodoloxía, criterios de avaliación etc. Realización dunha enquisa de análise de necesidades para detectar os coñecementos previos de inglés e descubrir os intereses e motivacións do alumnado.
Seminario	Fomentarase a competencia comunicativa do alumnado mediante a posta en práctica das catro destrezas lingüísticas. Formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa materia. Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo relacionado coa materia. Utilización de vídeos e gravacións relacionados cos temas tratados como recurso metodolóxico importante. Actividades a través das TIC na aula de informática: busca de información en Internet, enciclopedias informáticas etc.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Polas características da materia, as clases teóricas e prácticas non se imparten por separado e van integradas no transcurso da clase. Por medio de textos relacionados coas súas materias curriculares e explicacións do profesor, o alumno adquire a terminoloxía específica e a base lingüística en lingua inglesa. A metodoloxía da materia consiste nun enfoque eminentemente comunicativo e interactivo, que permite manexar as destrezas lingüísticas básicas do inglés no futuro ámbito profesional do alumno.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia.
Seminario	A atención personalizada, basicamente, estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o feito polo alumnado.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Recolleranse os resultados de traballos e actividades realizadas polo estudante ao longo do curso.	10	B19	C20 C33 C58	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D11 D12 D15 D17 D18 D20 D23

Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise e resolución de exercicios prácticos relacionados coa materia.	50	B19	C20 C33 C58	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D10 D11 D12 D13 D15 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D30
Traballo	O/a alumno/a realizará a exposición oral en inglés dun traballo individual ou en grupo.	40	B19	C20	D3 D4 D7 D10 D11 D15 D19 D23 D25 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen dous sistemas de avaliación. A elección dun sistema exclúe ao outro.

Para poder acollerse ao sistema de avaliación continua é necesario asistir ao 80% das horas presenciais con aproveitamento e participación. No caso de non acadar este mínimo, a cualificación máxima a que poderá aspirar é 8 puntos sobre 10.

Os alumnos que se acollan á avaliación continua se lles computará un 50% da cualificación final con traballos e probas do curso, e un 50% cunha proba final.

A nota final calcularase como media ponderada das diferentes partes, debendo obter un mínimo dun 30% da puntuación máxima en calquera delas; no caso de non acadar o 30% nalgunha das partes, a nota final será como máximo do 45%.

No primeiro 50% anteriormente citado, valorarase a participación nas actividades de clase, realización de exercicios prácticos, preparación e entrega de traballos para completar a unidade didáctica abordada, exposicións orais e outros traballos. Os traballos solicitados deberán entregarse ou presentarse nos prazos e datas marcados. Os traballos non realizados e entregados en prazo computaranse cunha cualificación de 0,0 puntos.

A avaliación única (avaliación non continua) consistirá nunha proba global final que se realizará na mesma data que a proba oficial do alumnado que se acolla á avaliacion continua. Consistirá nunha proba escrita (50%) e unha exposición oral (50%). A exposición oral terá lugar a continuación da proba escrita. Igualmente, para superar a materia, deberá acadarse un mínimo do 30% da nota máxima de cada unha das partes, quedando noutro caso a nota final nun máximo do 45%.

No caso de non superar a materia na convocatoria de decembro, na convocatoria de xullo considerarase, para cada una das partes, a nota máis alta das acadadas nas dúas oportunidades.

Compromiso ético: espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado. En caso de detectar un comportamento non ético (copia, plagio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, por exemplo), considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia e nese caso a cualificación global será de suspenso (0,0).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McCullagh, M., **Good Practice. Communication Skills in English for the Medical Practitioner. Student's Book.**, Cambridge University Press, 2008

Bibliografía Complementaria

Black, A. & C., **Check your English Vocabulary for Medicine.**, 3rd edition, A&C Black Publishing, 2006

Glendinning, E.H. y B.A.S. HOLMSTÖM., **English in Medicine.**, Cambridge University Press, 2005

Glendinning, E.H., **Professional English in Use. Medicine.**, Cambridge University Press, 2007

Goodman, N.W. y M.B. Edwards, **Medical writing: A prescription for clarity.**, Cambridge University Press, 2006

Hull, M., **Basic English for Health Care Workers.**, Clyton International Consulting and Educational, 2005

HULL, M., **Dialogues and readings: an English language workbook for nurses and medical personnel.**, Clyton International Consulting and Educational, 2003

LONGMORE, Murray et al., **Oxford Handbook of Clinical Medicine.**, Oxford University Press, 2007

MEIER PENN, E., **Anatomy and physiology for English Language Learners.**, Pearson Longman, 2006

MILNER, M., **English for Health Sciences.**, Thomson Paraninfo, S.A., 2007

Parkinson, J., **Manual of English for the Overseas Doctor.**, Churchill Livingstone, 1999

Pohl, A., **est your professional English.**, Penguin English, 2007

Ribes, R. y Ros, P., **Medical English**, Springer EDT, 2006

Villemaire, D. y Villemaire, L., **Grammar and writing skills for the Health Professional.**, Delmar/Thomson Learning, 2005

Garrido, J.A., **Diccionario de terminología médica inglés-español/español-inglés. Dictionary of medical terminology English-Spanish/Spanish-English**, 4ª, Escpaxs, 2006

McElroy, O.H., **Spanish-English-Spanish Medical Dictionary for PDA. Diccionario médico español-inglés-español para PDA**, 3ª, Lippincot Williams & Wilkins, 2006

Nolte-Schlegel, I., **Medical Dictionary: English-Spanish-Portuguese. Diccionario de medicina: Inglés-Español-Portugués.**, Springer Verlag, 2004

Rogers, G.T., **English-Spanish, Spanish-English medical dictionary. Diccionario médico inglés-español, español-inglés.**, 3ª, McGraw-Hill, 2007

Cambridge Advanced Learner's Dictionary, 2ª, Cambridge University Press, 2005

Gran Diccionario Oxford. Español-Inglés/Inglés-Español., 3ª, Oxford University Press, 2007

http://www.thefreedictionary.com,

http://www.englishmed.com,

http://www.englishclub.com/english-for-work/medical.htm,

Recomendacións

Outros comentarios

É conveniente que o alumno teña uns coñecementos previos de inglés equivalentes a un nivel intermedio de inglés (A2/B1 dentro do Marco Europeo de Referencia para as Linguas).

Lémbrase que é obrigatorio o Manual de Texto que aparece no apartado de bibliografía básica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Rehabilitación cardíaca				
Materia	Rehabilitación cardíaca			
Código	P05G170V01905			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	González Represas, Alicia			
Profesorado	González Represas, Alicia			
Correo-e	alicia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As enfermedades cardiovasculares constituen o principal problema de saude nos países desarrollados. O obxetivo da asignatura e lograr que os alumnos acaden os coñecementos necesarios para formar parte do equipo multidisciplinar dos programas de Rehabilitación Cardiaca. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ó profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico

C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Describir o concepto da Rehabilitación Cardiaca	B2 B12	
Describir a estructura dos programas de Rehabilitación Cardiaca	B2 B12 B18	
Describir a anatomía do corazón e dos grandes vasos	B1	
Explicar a fisiopatoloxía das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardiaca	B1	
Describir os tratamentos médico-cirúrxicos das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardiaca		C15
Describir e explicar os principais signos e síntomas das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardiaca	B5	C14
Describir as probas/test de valoración cardiovascular en Rehabilitación Cardiaca	B5	C14
Analizar e interpretar os resultados das principais probas/test de valoración cardiovascular en Rehabilitación Cardiaca	B5	

Explicar os efectos fisiolóxicos e terapéuticos do exercicio nas cardiopatias máis frecuentes nos programas de rehabilitación cardiaca	B3	C7 C16	
Diseñar un programa de exercicio nas cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardiaca	B3 B7	C18 C19 C37	
Describir extratexias de prevención cardiovascular	B3 B12	C42	
Executar o protocolo de reanimación cardiorespiratoria	B12		
Executar o procedemento de valoración cardiovascular	B5 B6 B8 B19	C14 C35	D27 D28 D29
Executar un programa de exercicio en Rehabilitación Cardiaca	B8 B19		D27 D28
Realizar, expoñer e defender en grupo un traballo de Rehabilitación Cardiaca	B5 B14 B15 B18 B19	C20 C21 C22 C35 C36 C38 C44 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D30

Contidos	
Tema	
Temario téorico I. Introdución á rehabilitación cardíaca.	I.1. Concepto de rehabilitación cardíaca. Indicacións e aplicacións da rehabilitación cardíaca I.2.Anatomía, fisioloxía e patoloxía cardíaca. I.2.1.Patoloxía cardíaca
II. Procedementos de exploración - valoración cardiovascular.	II.1. Obxectivo da exploración cardíaca e de grandes vasos II.2. Métodos e técnicas de exploración cardíaca e de grandes vasos.
III. Tratamentos en patoloxía cardíaca	III.1. Tratamentos médico - cirúrxicos. III.2. Tratamentos farmacolóxicos. III.3. Fisioterapia no preoperatorio e postoperatorio.
IV. Recoñecemento físico orientado aos programas de exercicio terapéutico para a súa prescrición e seguimento.	IV. Protocolos de exploración cardíaca e interpretación das probas para o deseño de programas de exercicio terapéutico.
V. Programas de rehabilitación en patoloxía cardíaca.	V.1. Programas de rehabilitación cardíaca en fase I. V.2. Programas de rehabilitación e prevención cardíacas en fase II. V.3. Programas de rehabilitación en fase III.
VI. Programas de prevención de patoloxía cardíaca	VI.1. Estratexias para prevención de patoloxías cardíacas.
Temario Práctico I. Protocolos de exploración.	I.1. Realización de diferentes probas de exploración cardíaca. I.2. Interpretación de probas de exploración cardíaca.
II. Programas de rehabilitación cardíaca	II.1. Deseño de programas de rehabilitación cardíaca axustados aos parámetros de avaliación ou exploración cardíaca.
III. Parada cardiorespiratoria e reanimación cardiopulmonar	III.1. Actuación en caso de parada cardiorrespiratoria. Protocolo de reanimación cardiopulmonar.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	0	16	16
Presentación	2	0	2
Prácticas de laboratorio	14	29	43

Lección maxistral	24	60	84
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Traballo	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudante, en grupo, elabora un traballo sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, exposición e defensa do traballo.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixidos polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderase tamén aos estudiantes a través do correo electrónico. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Traballo tutelado	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderase tamén aos estudiantes a través do correo electrónico. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Prácticas de laboratorio	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderase tamén aos estudiantes a través do correo electrónico. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	A realización e exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Esta actividade inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción e análise crítica.	5	B5 B14 B15 B18 B19	C20 C21 C22 C35 C36 C37 C38 C44 C45 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D30
Presentación	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	5		C49	D1 D2 D7 D17 D18 D25
Prácticas de laboratorio	No exame o alumno deberá explicar o significado e facer unha interpretación clínica dos datos dunha valoración cardiaca asi como deseñar un programa de exercicio axustado a valoración dun caso clinico para un programa de rehabilitación cardíaca.	40	B5 B6 B8 B19	C14 C35	D27 D28 D29
Lección maxistral	O exame teórico constará de 5 preguntas de desenvolvemento relacionadas cos contidos teóricos da asignatura.	50	B1 B2 B3 B5 B7 B12 B18	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C37 C42	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, o alumno debe superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizar, asistir ás titorías, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Amercian College of Sports Medicine, **Manual ACSM para valoración y prescripción del ejercicio**, 2ª, Paidotribo, 2007

Juan Salvador Espinosa, **Rehabilitación Cardiaca y Atención primaria**, 1ª, Panamericana, 2002

Jesus Seco Calvo, **Sistema Cardiovascular Métodos, fisioterapia clínica y afecciones para fisioterapeutas**, 1ª, Panamericana, 2018

Bibliografía Complementaria

Antoni Bayes de Luna, **Cardiología Clínica**, 1ª, Masson, 2002

Ricard Serra Grime, **Prescripción de ejercicio físico para la salud**, 1ª, Paidotribo, 2004

Sociedad Española de Cardiologia, **Revista Española de Cardiología online**, www.revespcardiol.org,

Frank G. Yanowitz; Paul S. Fardy, **Rehabilitación Cardíaca. La forma física del adulto y las pruebas de esfuerzo**, 1ª, Paidotribo, 2003

Paul S. Fardy, **Insuficiencia Cardiaca**, 1ª, Panamericana, 2007

Juan Jose Rufilanchas Sanchez; Eduardo Otero Coto, **Riesgo y complicaciones de Cirugía Cardiaca**, 1ª, Panamericana, 2004

Josef Niebauer, **Cardiac Rehabilitation Manual**, 1ª, Springer, 2011

Julian Bath, Gail Bohin, Christine Jones, Eve Scarle, **Cardiac Rehabilitation: A Workbook for use with Group Programmes**, 1ª, Wiley, 2009

American Association of Cardiovascular & Pulmonary Rehabilitation, **AACVPR Cardiac Rehabilitation Resource Manual**, 1ª, Human Kinetics, 2006
Peter L. Thompson, **Coronary Care Manual**, 2ªed, Elselvier, 2011
Nathan Wong, Ezra Amsterdam, **ASPC Manual of Preventive Cardiology**, 1ª, Demosmedical, 2015

Recomendacións
Materias que continúan o temario
Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01803
Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01802
Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01804
Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01806

Materias que se recomenda ter cursado previamente
Afeccións medicocirúrxicas/P05G170V01201
Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103
Afeccións médicas/P05G170V01302
Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301
Cinesiterapia/P05G170V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en especialidades clínicas I				
Materia	Fisioterapia en especialidades clínicas I			
Código	P05G170V01906			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	González González, Yoana			
Profesorado	González González, Yoana			
Correo-e	yoana@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación

C34	Elaborar e cumprimentar de forma sistemática a Historia Clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistre de forma adecuada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe ao alta de Fisioterapia
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C46	Analizar críticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecuen á evolución do saber científico
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C50	Asumir riscos e vivir en entornos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer ao 100% o resultado final
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar os procesos neurolóxicos do Sistema Nervioso Central, Periférico, Enfermidades neurodexenerativas, lesións medulares e enfermidades pediátricas susceptibles de recibir tratamento de fisioterapia.	B1 B2 B5 B7 B12	C14 C15 C20 C35 C36	D6 D12

Facer a valoración, establecer os obxectivos e aplicar o tratamento de fisioterapia axeitado nas patoloxías de orixe neurolóxico relacionadas co Sistema Nervioso Central, Periférico, Enfermidades Neurodexenerativas, Lesións medulares, e Enfermidades Pediátricas.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C34 C35 C36 C37 C38 C44 C50 C52	D2 D3 D4 D5 D6 D12 D13 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30
Avaliar os resultados do tratamento e realizar tanto os informes de seguimento como o informe de alta do paciente.	B5 B6 B12 B18 B19	C16 C20 C34 C35 C36	D1 D2 D4 D11
Extraer información relevante dun tema relacionado coa materia, tanto no referente a patoloxías, métodos e técnicas de tratamento, a promoción e prevención da saúde, así como expoñer e defender o mesmo.	B12 B19	C20 C21 C42 C46 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D10 D11 D12 D15 D24

Contidos

Tema	
Temario teórico. -Fisioterapia nas afeccións do sistema nervioso central. -Métodos de Fisioterapia no tratamento das patoloxías pediátricas. -Fisioterapia nas afeccións do sistema nervioso periférico. -Fisioterapia nas lesións medulares. -Fisioterapia nos procesos neuromusculares. -Fisioterapia en oncoloxía. -Fisioterapia nos procesos dexenerativos (parkinson, esclerose múltiple, ELA...)	Sen subtemas
Temario práctico. -Formularanse casos e simulacións relacionadas co temario teórico, os alumnos formularán e executarán o tratamento e corrixiranse os erros e as dúbidas.	Sen subtemas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	34	60	94
Prácticas de laboratorio	40	60	100
Presentación	2	24	26
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	As clases teoricas serán participativas e utilizarase a interrogación didactica, debate, estudio de casos e estratexias de resolución de problemas.
Prácticas de laboratorio	Demostración práctica de distintos supostos clínicos e repetición destes cos compañeiros.
Presentación	Exposición con medios audiovisuias por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado.
Actividades introdutorias	

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Exame teórico: Tipo pregunta, larga e curta	45	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B18 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C34 C35 C36 C37 C38 C42 C44 C49 C50	D1 D2 D3 D5
Prácticas de laboratorio	O alumno desenvolve supostos prácticos elixidos ao azar.	45	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C35 C36 C38 C42 C46 C49 C50 C52	D1 D2 D3 D5 D6 D12 D29
Presentación	A realización do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase o texto escrito, a presentación do traballo en medios audiovisuais, a súa exposición e defensa.	10	B19	C20 C21 C46 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D10 D11 D15 D18 D23 D25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse a examen teórico e práctico en calquera das dúas convocatorias é obrigatorio realizar, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.
Para superar a materia o alumno debe ter superados o traballo, o exame teórico e o exame práctico de forma independente.
Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Shumway-Cook, A. Woollacott, M., **MOTOR CONTROL. TRANSLATING RESEARCH INTO CLINICAL PRACTICE (INTERNATIONAL EDITION)**, Ed. LIPPINCOT 4ª ed,

Wilson-Pauwels, L. Akesson, E. Stewart, P. Spacey, S., **NERVIOS CRANEALES. En la salud y la enfermedad**, Editorial Medica Panamericana 3ª ed,

Stokes, M. Stack, E., **FISIOTEAPIA EN LA REHABILITACIÓN NEUROLOGICA**, Ed. Elsevier 3ª ed.,

Levitt, S., **TRATAMIENTO DE LA PARALISIS CEREBRAL Y DEL RETRASO MOTOR**, Editorial Medica Panamericana 5ª ed,

Paeth, B., **EXPERIENCIAS CON EL CONCEPTO BOBATH. Fundamentos, tratamientos y casos**, Editorial Medica Panamericana 2ª,

Bisbe Santoyo Segarra, **FISIOTERAPIA EN ENUROLOGIA. Procedimientos para resolver la capacidad funcional**, Editorial Medica Panamericana 1º,

Cano, r. Colado, S., **NEURORREHABILITACIÓN.Métodos específicos de valoración y tratamiento.**, Editorial Medica Panamericana 1º ed,

Haines, D., **NEUROANATOMIA. ATLAS DE ESTRUCTURAS, SECCIONES Y SISTEMAS**, Ed. LIPPINCOTT. 8ª .,

Barker, R. Barasi, S., **NEUROCIENCIA EN ESQUEMAS**, Ed. AKADIA 3ª,

Harvey, L., **TRATAMIENTO DE LA LESION MEDULAR. GUIA PARA FISIOTERAPEUTAS**, Ed. Elsevier 1ª,

Calero, M., **ACTUACIÓN DEL FISIOTERAPEUTA EN ESCLEROSIS MULTIPLE**, Ed. Formación Alcala 2ª ed,

Recomendacións

Outros comentarios

É obrigatorio terse matriculado desta materia para poder cursar a materia de Estancias clínicas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en especialidades clínicas II				
Materia	Fisioterapia en especialidades clínicas II			
Código	P05G170V01907			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto González, María Mercedes			
Profesorado	Estevez Guisantes, Isabel Soto González, María Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación

C34	Elaborar e cumprimentar de forma sistemática a Historia Clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistre de forma adecuada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe ao alta de Fisioterapia
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C46	Analizar críticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecuen á evolución do saber científico
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C50	Asumir riscos e vivir en entornos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer ao 100% o resultado final
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar os procesos musculo esqueléticos, reumatoloxícos, ortopédicos,uroxinecoloxícose dermatoloxícos susceptibles de recibir tratamento de fisioterapia	B1 B2 B5 B7 B12	C14 C15 C20 C35 C36	D6 D12

Facer a valoración, establecer os obxectivos e aplicar o tratamento de fisioterapia axeitado nas patoloxías de orixen musculo esqueletico, reumatoloxíco, ortopédico,uroxinecoloxíco e dermatoloxíco	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C34 C35 C36 C37 C38 C44 C50 C52	D2 D3 D4 D5 D6 D12 D13 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30
Avaliar os resultados do tratamento e realizar tanto os informes de seguemento como o informe de alta do paciente	B5 B6 B12 B18 B19	C16 C20 C34 C35 C36	D1 D2 D4 D11
Extraer información relevante dun tema relacionado coa materia, tanto no referente a patoloxías, métodos e técnicas de tratamento, a prevencion e a promoción da saude, asi como expoñer e defender o mesmo.	B12 B19	C20 C21 C42 C45 C46 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D10 D11 D12 D15 D24

Contidos
Tema
Unidade 1: Fisioterapia nos procesos traumáticos e óseos.
Unidade 2: Fisioterapia nos procesos ortopédicos e en amputados.
Unidade 3: Fisioterapia en reumatoloxía.
Unidade 4: Fisioterapia en dermatoloxía.
Unidade 5: Fisioterapia nos procesos uro-xinecolóxicos e obstétricos.
Unidade 6: Fisioterapia, actividade física e patoloxía.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	1	20	21
Lección maxistral	34	64	98
Prácticas de laboratorio	40	60	100
Presentación	2	1	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Traballo tutelado	Os alumnos deberán elaborar, asistir a titorias, expoñer e defender un traballo. Cada grupo realizará un traballo sobre un tema determinado pactado co profesor
Lección maxistral	As clases teoricas serán participativas e utilizarase a interrogación didactica, debate, estudio de casos e estratexias de resolución de problemas.
Prácticas de laboratorio	Formularanse casos e simulacións relacionadas co temario teórico, os alumnos formularán e executarán o tratamento, corrixiranse os erros e as dúbidas.
Presentación	Exposición con medios audiovisuais por parte do alumnado ante o docente e os estudantes do traballo titorizado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. Levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía, previa solicitude ao profesor para unha mellor organización. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor que imparte a materia indicando como asunto: TITORÍAS.
Prácticas de laboratorio	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía.
Presentación	Realizaranse na data que figure na programación da materia
Traballo tutelado	Titorías de grupo pequeno. Realizaranse nas datas establecidas na programación da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	A realización, asistencia titorias e exposición e defensa do traballo e obligatoria . Valorarase a participación nas titorias do traballo, o plantexamento e analisis realizado asi como a súa redacción e utilización de fontes bibliográficas.	5	B15 B19	C20 C21 C45 C46 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D15 D16 D18 D19 D23 D25 D29
Lección maxistral	Exame teórico: Tipo pregunta curta.	45	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B18 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C34 C35 C36 C37 C38 C42 C44 C49 C50	D1 D2 D3 D5

Prácticas de laboratorio	Dúas preguntas a sorteo. Para aprobar o exame práctico, as dúas preguntas deben ter unha cualificación de aprobado e despois farase a media entre as dúas. Se nunha pregunta o alumno non obtén esta cualificación, a cualificación será de suspenso. O exame práctico esixe non só a explicación do que se debería facer, senón tamén a execución das manobras oportunas, téndose en conta igualmente a postura na que se coloque tanto o alumno que simula ser paciente como do que asume o papel de fisioterapeuta. A realización dalgunha contraindicación tanto absoluta coma relativa suporá o suspenso directo deste exame.	45	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C35 C36 C37 C38 C42 C46 C49 C50 C52	D1 D2 D3 D5 D6 D12 D29
Presentación	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais a súa exposición e defensa.	5	B19	C20 C21 C45 C46 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D10 D11 D15 D18 D23 D25

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización do traballo e obrigatoria e a sua valoración farase a traves das titorias establecidas na programación da materia e na presentación e defensa do mesmo.

Para superar a materia o alumno debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

As cualificacións expoñeranse no taboleiro de anuncios logo do consentimento do alumno, e tamén na páxina web da Universidade. A data de revisión e o lugar desta expoñeranse no taboleiro de anuncios.
Datas de exame:
A que figure no calendario oficial de exames da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Alegre, C., **Fisioterapia en reumatología**, Alcalá de Henares: Asetip,

Goodyer, Paul, **Compendio de técnicas en rehabilitación musculoesqueletica**, Madrid: McGraw-Hill. Interamericana,

Jesús Seco Calvo, **Fisioterapia en Especialidades Clínicas**, Editorial Médica Panamericana,

Haarer-Becker, R.; Schoer, **Manual de técnicas de fisioterapia: (aplicación en traumatología y ortopedia).**, Barcelona: Editorial Paidotribo,

Miralles Marrero R, Miralles-Rull l., **Biomecánica clínica de las patologías del aparato locomotor.**, Barcelona: Elsevier Masson,

Walker, C., **Fisioterapia en obstetricia y uroginecología.**, Barcelona: Masson,

Sthephenson, R. G., **Fisioterapia en obstetricia y ginecologia.**, Madrid: Mc Graw Hill-Interamericana,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Afeccións medicocirúrxicas/P05G170V01201
Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica/P05G170V01102
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103
Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202

Fundamentos de fisioterapia/P05G170V01104
Psicoloxía: Aplicacións en ciencias da saúde/P05G170V01203
Valoración en fisioterapia/P05G170V01204
Afeccións médicas/P05G170V01302
Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301
Cinesiterapia/P05G170V01303
Electroterapia e ultrasonoterapia/P05G170V01401
Fisioterapia xeral/P05G170V01304
Fisioterapia manipulativa articular/P05G170V01402
Radioloxía/P05G170V01403
Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial/P05G170V01502

Outros comentarios

É obrigatorio terse matriculado desta materia para poder cursar a materia Estancias clínicas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Farmacoloxía				
Materia	Farmacoloxía			
Código	P05G170V01908			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Maceiras García, María Lourdes			
Profesorado	Maceiras García, María Lourdes			
Correo-e	lurdesmg@uvigo.es			
Web	http://mpsp.webs.uvigo.es			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
C3	Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico
C27	Coñecer e comprender o impacto das políticas socio-sanitarias na práctica profesional
C31	Coñecer e comprender as normas legais de ámbito profesional
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C46	Analizar críticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecuen á evolución do saber científico
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D27	Manifestar discreción
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer as características farmacocinéticas e farmacodinámicas dos principais grupos de fármacos, e comprender os seus mecanismo de acción, dosis, interaccións, contraindicacións e efectos adversos.	B1	C3 C7 C15 C35 C42	D1 D2 D4 D7 D12 D15 D16 D17 D18 D23 D27 D29
Coñecer as formas medicamentosas, as pautas de administración de medicamentos e as principais vías de administración de fármacos, sobre todo as que teñen lugar a través da pel.	B1	C3 C7 C15 C35 C42	D1 D2 D4 D7 D12 D15 D16 D17 D18 D23 D27 D29
Detectar e analizar as posibles interaccións entre o tratamento fisioterapéutico e a toma de medicamentos, e prever as consecuencias do uso de fármacos no tratamento fisioterapéutico. Programar as sesións de fisioterapia segundo a pauta farmacolóxica prescrita no paciente, para optimizar os efectos da fisioterapia.	B12 B14	C21 C22 C27 C31 C38 C46	D3 D5 D6 D9 D10 D11 D13 D19 D20
Detectar e identificar problemas que poidan aparecer por incorrecta utilización de fármacos por parte do usuarios, orientalos cara a un uso adecuado, facendo educación para a saúde, e informalos sobre os aspectos da prescripción de fármacos que poden mellorar o tratamiento fisioterapéutico.	B12 B14	C21 C22 C27 C31 C38 C46	D3 D5 D6 D9 D10 D11 D13 D19 D20

Contidos	
Tema	
Tema 1: Principios Xerais	Principios xerais de farmacocinética e farmacodinamia. Vías de administración de medicamentos, vía transdérmica. Reaccións adversas e interaccións. Factores fisiolóxicos e patolóxicos que modifican a acción dos fármacos.
Tema 2: Farmacoloxía do sistema nervioso autónomo	Fármacos adrenérxicos e bloqueantes adrenérxicos. Fármacos colinérxicos e anticolinérxicos. Fármacos anestésicos locais.
Tema 3: Farmacoloxía da dor e inflamación	Fármacos analxésicos-antitérmicos e antiinflamatorios non esteroideos (AINE). Fármacos antirreumáticos. Fármacos hipouricemiantes e antigotosos. Analxésicos opioides. Agonistas e antagonistas opioides.
Tema 4: Farmacoloxía do Sistema Nervioso Central	Fármacos antiepilépticos. Fármacos antiparkinsoniano. Fármacos ansiolíticos. Fármacos hipnóticos e sedantes. Fármacos antidepresivos. Anestésicos xerais.
Tema 5: Farmacoloxía do Sistema Cardiovascular e Renal.	Fármacos utilizados no tratamento da insuficiencia cardíaca e das arritmias. Fármacos utilizados no tratamento da hipertensión arterial. Fármacos utilizados na profilaxe e tratamento da arteriosclerose. Diurese.
Tema 6: Farmacoloxía do Sistema Hematopoiético	Fármacos utilizados no tratamento das anemias. Fármacos utilizados nos trastornos da coagulación sanguínea.
Tema 7: Farmacoloxía do Aparello Respiratorio	Fármacos antitusíxenos, mucolíticos e expectorantes. Terapéutica antiasmática.

Tema 8: Farmacoloxía do Aparello Dixestivo	Fármacos utilizados para inhibir ou neutralizar a secreción ácida gástrica. Fármacos laxantes, antidiarreicos e antieméticos.
Tema 9: Farmacoloxía do Sistema Endocrino	Insulina e hipoglicemiantes orais. Fármacos glucocorticoides
Tema 10: Quimioterapia antiinfecciosa	Principios xerais da utilización de antiinfecciosos. Antisépticos xerais e locais. Antibióticos. Farmacoloxía das infeccións por micobacterias. Fármacos antivíricos. Fármacos antifúnxicos e antiparasitarios.
Tema 11: Quimioterapia Antineoplástica e inmunosupresora	Fármacos antineoplásicos. Terapia inmunomoduladora
Tema 12: Exercicio físico e deporte	Fármacos e deporte. Drogodependencias, sustancias que modifican o rendemento deportivo.
Tema 13: Farmacoloxía en masoterapia	Facilitación. Modificación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	106	148
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Seguindo o Proceso de Bolonia, a aprendizaxe estará cada vez máis baseada no estudiantado e na súa aprendizaxe activa e participativa.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	O alumnado ten que se dar de alta no Servizo de Teledocencia: FaiTIC (plataforma TEMA), cubrir a ficha virtual: aportando os seus datos e unha foto, e participar nas actividades que se fan a través del, para o correcto seguimento da materia.
Lección maxistral	Titorías: Poden realizarse en grupo ou de xeito individualizado, de cara á orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Lévanse a cabo no horario establecido no documento das titorías e no despacho do profesorado da materia, sendo de 6 horas á semana. Tamén poden realizarse por correo electrónico ao enderezo electrónico do profesorado indicando no asunto: TITORÍAS, ou a través da FaiTIC.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas obxectivas	Haberá un exame final, unha proba tipo test de resposta única. Cada pregunta ben respondida contará 1 punto; as deixadas en branco non descontarán puntuación, pero as que teñan a resposta equivocada si, segundo a fórmula: Cualificación = acertos - (erros / nº de opcións de resposta en cada pregunta).	100	B1 B12 B14	C3 C7 C15 C21 C22 C27 C31 C35 C38 C42 C46	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D27 D29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Azanza JR., **Farmacología Clínica para profesionales de la salud.**, 2ª ed. Pamplona: Eunate;,

Betés M, Durán M, Mestres C, Nogues MR., **Farmacología para Fisioterapeutas.**, Madrid: Panamericana;,

Brunton LL, Lazo JS, Parker KL. Goodman & Gilman., **Las Bases Farmacológicas de la Terapéutica.**, 11ª ed. México D.F.: McGraw-Hill / Interamericana;,

Castell S, Hernández M., **Farmacología en enfermería.**, 2ª ed. Barcelona: Elsevier;,

De Ahumada JI, Santana ML, Serrano JS., **Farmacología práctica. Para las diplomaturas en Ciencias de la Salud.**, Madrid: Díaz de Santos;,

Florez J, Armijo JA, Mediavilla A., **Farmacología humana.**, 5ªed. Barcelona: Elsevier/Masson;,

Lüllmann H, Mohr K, Ziegler A., **Atlas de Farmacología.**, Barcelona: Masson / Salvat;,

Rang HP, Dale MM, et al., **Farmacología.**, 7ª ed. Barcelona: Elsevier / Churchill Livingstone;,

Yassin, G., **Lo esencial en Farmacología.**, 3ª ed. Barcelona: Elsevier;,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Afeccións medicocirúrxicas/P05G170V01201
Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica/P05G170V01102
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103
Afeccións médicas/P05G170V01302
Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en xinecoloxía e obstetricia				
Materia	Fisioterapia en xinecoloxía e obstetricia			
Código	P05G170V01909			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto González, María Mercedes			
Profesorado	Soto González, María Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación

C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Distinguir entre o labor do fisioterapeuta no eido da xinecoloxía e obstetricia e outros ámbitos dá fisioterapia	B1 B2 B3 B5 B6 B14 B18 B19	C7 C14 C20 C21 C42 C45 C49 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D10 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D30
Posuír e comprender coñecementos da patoloxía médica e cirúrxica humanas para aplicalos ao uso da fisioterapia.			

Identificar e valorar cada unha das estruturas anatómicas do chan pélvico asi como a súa función	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8	C7 C14 C15 C16 C36 C37 C38	D1 D2 D5 D6 D11 D12 D16 D23 D27 D28
Distinguir entre as medidas de prevención e as medidas de tratamento da disfunción do chan pélvico	B1 B3 B5 B6 B12 B15	C14 C15 C16 C19 C36 C37 C38 C42 C44 C45	D1 D2 D5 D6 D11 D12 D16 D23 D24 D25 D27 D28 D29
Coñecer o manexo dous recursos (aparatos) necesarios para a exploración e tratamento xinecolóxico e obstétrico	B1 B3 B6 B7 B8 B12	C7 C18 C19 C20 C21 C36 C37 C38 C44 C45	D1 D2 D5 D6 D11 D12 D28 D29
Ser capaz da valoración da disfunción do chan pelvico	B1 B3 B5 B6 B14	C18 C19 C21 C36 C37 C38 C44 C45 C49	D1 D2 D5 D6 D11 D12 D16 D20 D23 D24 D25 D27 D28 D29
Identificar e resolver as causas que producen incontinencia urinaria e as disfuncións sexuais	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B15	C14 C15 C16 C36 C37 C38 C51 C52	D1 D2 D5 D6 D11 D12 D16 D28 D29
Coñecer e aplicar os diferentes programas de psicoprofilaxe obstétrica (preparto, durante e posparto)	B1 B2 B3 B6 B7 B12 B15 B18 B19	C14 C15 C16 C36 C37 C38 C51 C52	D1 D5 D6 D11 D12 D28 D29

Coñecer e aplicar o programa na etapa da menopausia	B1	C16	D1
	B2	C19	D2
	B3	C36	D5
	B6	C37	D6
	B7	C38	D11
	B12	C51	D12
	B15	C52	D28
	B18		D29
	B19		

Contidos	
Tema	
TEMARIO TEÓRICO	DESENVOLVEMENTO TEMARIO TEÓRICO
TEMA 1 - BASES DA FISIOTERAPIA EN XINECOLOXÍA E OBSTETRICIA	Fundamentos de Fisioterapia en xinecoloxía e obstetricia. Papel da Fisioterapia. Consideracións anatómicas e fisiolóxicas.
TEMA 2 - FISIOTERAPIA E EMBARAZO	Fisioterapia preparto. Coidados de Fisioterapia durante o parto. Fisioterapia postparto.
TEMA 3 - DISFUNCIÓNS DO CHAN PÉLVICO	Incontinencia urinaria. Disfuncións sexuais.
TEMA 4 - FISIOTERAPIA E MENOPAUSA	Deseño de programas de fisioterapia na menopausa.
TEMARIO PRÁCTICO	DESENVOLVEMENTO TEMARIO PRÁCTICO
TEMA 1 - BASES ANATÓMICAS	Recoñecemento de estruturas.
TEMA 2 - FISIOTERAPIA E EMBARAZO	Programas de Fisioterapia preparto e postparto.
TEMA 3 - DISFUNCIÓNS DO CHAN PÉLVICO	Valoración e tratamento das disfuncións.
TEMA 4 - FISIOTERAPIA E MENOPAUSA	Programas de Fisioterapia na menopausa.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	1	19	20
Prácticas de laboratorio	16	40	56
Presentación	1	4	5
Lección maxistral	22	44	66
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudante, en grupo, elabora un traballo sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e redacción.
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental e a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e o adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán a práctica entre eles, corrixindo o profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir.
Presentación	Exposición e defensa do traballo con apoio audiovisual.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Presentación	A orientación e asesoramento para a exposición e presentación dos traballos, realizarase en titoría de grupo grande
Lección maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. As titorías de orientación e asesoramento académico levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS.
Traballo tutelado	As titorías de orientación e asesoramento realizaranse en grupo pequeno, de 4 a 6 alumnos, e nas horas establecidas na programación semanal da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	A realización, asistencia a titorias exposición e defensa do traballo é obrigatoria. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas	5	B1 B2 B3 B7 B8 B12 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C20 C21 C44 C45 C49 C51 C52	D1 D2 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D16 D18 D23 D25 D30
Prácticas de laboratorio	O alumno deberá executar dúas probas prácticas elixidas ao azar sobre os contidos desenvolvidos nas prácticas.	40	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B14 B15 B18 B19	C14 C15 C16 C18 C19 C36 C37 C38 C45 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D15 D16 D17 D19 D20 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30
Presentación	Terase en conta o contido, presentación, claridade de contidos e a exposición	5	B3 B12 B18 B19	C20 C21 C45 C49 C51	D1 D2 D4 D9 D10 D11 D12 D13 D17 D18

Lección maxistral	Exame teórico de resposta longa non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva. Poderanse realizar probas ao longo das sesións maxistrais que se terán en conta na cualificación final desta parte. Os alumnos que as realicen correctamente faráselle media co exame teórico. Os que non as realicen valoraráselle só o exame teórico.	50	B1 B2 B3 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C21 C36 C37 C38 C42 C44 C45 C49 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización do traballo e obrigatoria e a sua valoración farase a traves das titorias establecidas na programación da materia e na presentación e defensa do mesmo.

Para superar a materia o alumno debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe realizar o exame teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

http://www.icsoffice.org/ASPNET_Membership/Membership/Documents/Documents.aspx,
Walker, C., **Fisioterapia en obstetricia y uroginecología.**, 2, Masson, 2013
Stephenson, R. ; O`Connor L., **Fisioterapia en obstetricia y ginecología.**, 2ª, McGraw-Hill, 2003
Mantle J, Haslam J, Barton S., **Obstetric and Gynecologic care in Physical Therapy**, 2ª, McGraw-Hill, 2003
Espuña M, Salinas J., **Tratado de Uroginecología**, Ars Médica, 2004
Sapsford R, Bullock-Saxton J, Markwell S., **Women´s Health**, W.B. Saunders, 1999
Ramírez I, Blanco L, Kauffmann S., **Rehailitación del Suelo Pélvico Femenino**, Médica Panamericana, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103
Fundamentos de fisioterapia/P05G170V01104
Valoración en fisioterapia/P05G170V01204
Cinesiterapia/P05G170V01303
Fisioterapia xeral/P05G170V01304
Fisioterapia respiratoria e masoterapia especial/P05G170V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en deporte e en actividade física				
Materia	Fisioterapia en deporte e en actividade física			
Código	P05G170V01910			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Iglesias Santos, Rosa			
Profesorado	Iglesias Santos, Rosa Nóvoa Castro, Borja			
Correo-e	rosai@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C6	Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesioloxía e a ergonomía, aplicables á fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde

C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C46	Analizar críticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecuen á evolución do saber científico
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Distinguir entre o labor do fisioterapeuta no eido do deporte e outros ámbitos da fisioterapia	B1 B3 B15 B18	C6 C15 C42 C44 C45 C46 C51	D1 D6 D7 D9 D10 D13 D15 D23 D25 D27 D30
Identificar e elixir as pautas axeitadas para a exploración e valoración do deportista	B1 B3 B5 B6 B8	C6 C14 C15 C16 C35 C36	D1 D2 D3 D4 D5 D11 D12 D16 D17 D24 D28

Modificar as malas condicións do equipamento deportivo	B1 B3 B5 B6 B12 B15 B19	C6 C14 C15 C16 C18 C22 C37 C38 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D11 D12 D18 D19 D24 D28 D29
Identificar e resolver as causas que producen a patoloxía deportiva	B1 B3 B5 B6 B7 B8	C6 C14 C15 C16 C18 C22 C35 C36 C37 C38	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D12 D16
Distinguir entre as medidas de prevención e as medidas de tratamento das lesións deportivas	B1 B3 B5 B6 B7 B8	C6 C14 C15 C38 C42 C46	D1 D2 D3 D4 D5 D11 D12 D17 D23 D24 D25
Coñecer e identificar cando se deben aplicar os diferentes métodos de estiramentos musculares	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B12	C6 C14 C15 C16 C22 C35 C37 C38 C45 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D12 D16 D19 D24 D25 D29 D30
Elexir e aplicar o tipo de vendaxe e ortesis axeitada a cada necesidade do deportista	B3 B5 B6 B7 B8 B15	C6 C14 C15 C16 C22 C35 C36 C37 C38	D1 D2 D3 D4 D5 D12 D15 D17 D29
Identificar e elexir a técnica de masoterapia que se debe de aplicar en cada momento do ámbito deportivo	B3 B5 B6 B7 B8 B18	C6 C14 C15 C16 C18 C35 C36 C37 C38	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D12 D16 D27 D28 D29

Distinguir e resolver qué técnica pasiva ou activa se pode aplicar non ámbito da actividade física e do deporte	B3 B5 B6 B7 B8 B18	C6 C14 C15 C16 C22 C35 C36 C37 C38 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D9 D16 D17 D23 D28

Contidos	
Tema	
Xeneralidades.	Papel do fisioterapeuta no ámbito deportivo. Psicoloxía do deportista.
Adaptación fisiolóxica ao exercicio físico e deporte.	Cambios e adaptacións á tensión física e psicolóxica.
Avaliación de Fisioterapia previa á práctica deportiva.	Valoración do deportista.
Causas da patoloxía deportiva.	Patomecánica e xesto deportivo nas lesións deportivas.
Xeneralidades da prevención de lesións deportivas.	
Tratamento das lesións deportivas. Papel da Fisioterapia na reincorporación á práctica deportiva.	
Profundización nos tipos de vendaxes funcionais no deporte.	Técnicas de aplicación. Orteses no deporte.
Estiradas musculares. Xeneralidades.	Tipos de estiradas.
Criomasaxe.	Indicacións e contraindicacións. Método cricer.
Masoterapia no deporte.	Masaxe pre e postcompetición. Técnicas especiais.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	1	30	31
Presentación	1	2	3
Lección maxistral	43	70	113
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Traballo	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	Os alumnos deberán elaborar, asistir a titorias, expoñer e defender un traballo. Cada grupo realizará un traballo sobre un tema determinado pactado co profesor.
Presentación	Exposición con medios audiovisuias por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado
Lección maxistral	As clases teoricas serán participativas e utilizarase a interrogación didactica, debate, estudio de casos e estratexias de resolución de problemas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	As clases teoricas serán participativas e utilizarase a interrogación didactica, debate, estudio de casos e estratexias de resolución de problemas, favorecendo a participación personalizada.
Traballo tutelado	Cada alumno deberá, asistir a titorias, expoñer e defender un traballo, dentro de un grupo . Este traballo será sobre un tema determinado pactado co profesor.
Presentación	Exposición con medios audiovisuias por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	A realización, asistencia a titorias exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas...	10	B1 B3 B12 B15 B18 B19	C18 C22 C35 C36 C37 C44 C45 C46 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D30
Presentación	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais a súa exposición e defensa.	10	B1 B3 B12 B18 B19	C37 C44 C45 C46 C51	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D10 D11 D12 D13 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D30
Lección maxistral	Constará de 5 a 7 preguntas nas que o alumno demostrará os seus coñecementos teóricos razoados sobre aspectos fundamentais da materia.	80	B1 B3 B5 B6 B7 B8 B12 B15	C6 C14 C15 C16 C18 C22 C35 C36 C37 C38 C42 C44 C45 C52	D1 D2 D3 D4 D9 D16 D17 D23 D24 D25 D27 D28 D29 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ao examen teórico en calquera das dúas convocatorias é obrigatorio realizar, asistir ás titorías, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Ballesteros Massó R., **Traumatología y medicina deportiva**, Ed. Paraninfo. Madrid 2002.,

Baker Champ L., **Manual de campo de Medicina del Deporte de la Hughston Clinic**, Panameriaca. Madrid 1998.,

Arnheim D., **Fisioterapia y entrenamiento atlético**, Mosby/Doyma. Madrid 1994.,

Boyer Th., **Patología del aparato locomotor en el deporte**, Ed. Masson. Barcelona 1991.,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia no linfedema				
Materia	Fisioterapia no linfedema			
Código	P05G170V01911			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Cuña Carrera, Iria da			
Profesorado	Cuña Carrera, Iria da			
Correo-e	Iriadc@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos
C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación

C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer la fisioloxía e fisiopatoloxía linfática e describir as bases da Drenaxe línfático Manual y da Terapia Desconxestiva Complexa	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B12 B18	C7 C14 C16 C18 C19 C20 C36 C37 C42 C44 C45
Identificar a fisiopatología en oncoloxía, en cirugía plástica, reparadora e estética susceptible de tratamiento de linfedema.	B1 B2 B3	C7 C15 C20

Aplicar as distintas técnicas da Terapia Desconxestiva Complexa.	B5 B8 B14 B19	C7 C16 C20 C22 C35 C38 C44 C49 C51 C52	D20 D23 D24 D25 D28 D29
Realizar un protocolo de cinesiterapia aplicado a un paciente con linfedema	B15	C21	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D30

Contidos	
Tema	
TEMARIO TEÓRICO	
Fisioterapia do linfedema en cirurxía plástica, reparadora e estética.	Introdución ao sistema linfático. Fisioloxía linfática. Fisiopatoloxía linfática. Bases da drenaxe linfática manual. Anatomía do sistema linfático. Valoración e tipos de edemas. Profilaxis do edema. Indicacións e contraindicacións do DLM.
Fisioterapia do linfedema en Oncoloxía.	Fisioterapia desconxestiva complexa. Drenaxe linfática manual en pacientes oncolóxicos. Vendaxe multicapas. Presoterapia.
TEMARIO PRÁCTICO	
Drenaxe linfática manual.	Práctica de manobras de chamada en coxa. Prácticas de manobras de chamada en perna e pé. Práctica de manobras de chamada en brazo. Práctica de manobras de chamada en antebrazo e man. Protocolo de tratamento en membros inferiores sen afectación inguinal. Protocolo de tratamento en membros superiores sen afectación axilar. Protocolo de tratamento en membros inferiores con afectación inguinal. Protocolo de tratamento en membros superiores con afectación axilar. Protocolo de tratamento en edemas en abdome e mama. Protocolo de tratamento en edema de cara.
Vendaxe multicapa.	Práctica de vendaxe multicapa para edemas linfáticos.
Presoterapia.	Práctica de presoterapia.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	25	29	54
Traballo tutelado	1	15	16
Actividades introdutorias	1	0	1
Presentación	2	0	2
Lección maxistral	12	30	42
Práctica de laboratorio	1	15	16
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	18	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixidos polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.
Traballo tutelado	Os alumnos deberán elaborar,asistir a titorias, expoñer e defender un traballo. Utilizarase a Plataforma Tem@.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumno terá á súa disposición na plataforma tem@ apuntamentos que lle servirán de guía.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Prácticas de laboratorio	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía.
Traballo tutelado	Titorías de grupo pequeno realizaranse para un máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 20 minutos. Realizaranse nas datas establecidas na programación da materia.
Presentación	Titorías de grupo pequeno realizaranse para un máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 20 minutos. Realizaranse nas datas establecidas na programación da materia.
Lección maxistral	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor que imparte a materia indicando como asunto: TITORÍAS.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Prácticas de laboratorio	Exame práctico: realizar un suposto práctico. Avaliación continua: O alumno pode acollerse a avaliación continua dos contidos prácticos, neste suposto exisese o 100% de asistencia	50	B5 B6 B7 B8 B14 B15 B19	C35 C37 C38 C49 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D28 D29 D30

Traballo tutelado	A realización,asistencia a tiorias, exposición e defensa do traballo é obrigatoria. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	5	B2 B3 B7 B14 B15 B19	C7 C16 C19 C20 C21 C22 C44 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D15 D16 D17 D18 D20 D23 D24 D25 D30
Presentación	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	5		C49 C51	D1 D2 D3 D6 D7 D15 D18 D20 D23 D24 D25 D30
Lección maxistral	Exame teórico: consta de 5 preguntas, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	40	B1 B2 B3 B5 B7 B12 B18 B19	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C20 C35 C36 C37 C42 C44 C45 C49	D1 D2 D4 D5 D12

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización do traballo é obrigatoria e a súa valoración farase a través das titorías establecidas na programación da materia e na presentación e defensa do mesmo.

Avaliación continua: Para acollerse a avaliación continua dos contidos prácticos se exige a asistencia a tódalas prácticas. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe realizar o exame teórico.

Para superar a materia, o alumno debe superar o exame teórico e o práctico de forma independente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

* Leduc, A. Leduc, O., **Drenaje Linfático Teoría y Práctica.**, Masson. Barcelona 2003,

* Ferrandez Jean-Claude., **El Sistema linfático**, Panamericana. Madrid 2006.,

* Leduc, A. Leduc, O., **http://www.lympho.net**,

Millán Casas, Laura, **Linfedema: estudio y tratamiento**, Alcalá la Real: Formación Alcalá, 2012,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Pilates aplicado en fisioterapia				
Materia	Pilates aplicado en fisioterapia			
Código	P05G170V01912			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Profesorado	Machado de Oliveira, Iris Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Correo-e	gfuentes@uvigo.es			
Web	http://gfuentes.webs.uvigo.es/index.htm			
Descrición xeral	Esta materia é unha materia optativa do 3º curso do Título de Grao de Fisioterapia (impártese no 2º cuadrimestre). Nela estúdase o uso terapéutico en Fisioterapia do método Pilates. Debido aos seus contidos, é importante ter coñecementos previos sobre anatomía do aparato musculoesquelético, biomecánica e física aplicada, localización de estruturas anatómicas e patoloxía medicocirúrxica. Por outra parte, o seu encadre dentro da Titulación serve ao mesmo tempo para incrementar no alumnado o arsenal terapéutico do que pode dispor para tratar aos doentes, actividade que vai a desenvolver na materia "Estancias Clínicas", de cuarto curso.			

Competencias	
Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C6	Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesioloxía e a ergonomía, aplicables á fisioterapia
C9	Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos
C11	Coñecer e comprender as teorías da comunicación e das habilidades interpersonais
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia

C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
C52	Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Definir o método Pilates e lembrar os seus antecedentes	B2 B3		
Describir os principios básicos do método Pilates	B1 B2 B3 B12	C6	
Diferenciar e aplicar as distintas modalidades de aplicación do método Pilates (con e sen pequenos implementos, en mat ou en máquinas)	B2 B3 B5 B6 B8 B14 B19	C6 C9 C11 C16 C35 C36 C38 C42 C44 C49 C51 C52	D1 D3 D9 D11 D13 D23 D25 D27 D28 D29 D30

Analizar e demostrar os principios básicos da postura e do movemento implicados no método Pilates	B1 B2 B3 B6 B14 B19	C6 C11 C16 C44 C49 C52	D1 D3 D5 D9 D11 D12 D13 D23 D25 D27 D28 D29 D30
Identificar os principios que rexen a programación dunha clase de Pilates, así como da progresión a efectuar nos exercicios	B2 B3 B5	C6 C9 C38 C42	D2
Deseñar en grupo unha clase de Pilates situada (en función dunha patoloxía e das características duns pacientes), demostrala e xustificala diante doutros grupos de alumn@s	B3 B5 B6 B7 B8 B12 B14 B15 B18 B19	C6 C9 C11 C16 C35 C36 C37 C38 C42 C44 C45 C49 C51 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D28 D29 D30

Contidos
Tema
PROGRAMA TEÓRICO
1. Historia do método Pilates.
2. Principios básicos de Pilates.
3. Anatomía e biomecánica aplicada ao método Pilates.
4. Ferramentas que facilitan o movemento.
5. Máquinas e accesorios empregados no método Pilates
6. Valoración: análise da postura e do movemento
7. Principios para a progresión nos exercicios.
8. Principios para programar unha clase e dirixila.
9. Indicacións, precaucións e contraindicacións do método Pilates.
10. Consideracións en relación ás medidas de seguridade ao observar ao manexar o material empregado no método Pilates e ao executar os exercicios que o compoñen.
PROGRAMA PRÁCTICO
1. Análise da postura e dos movementos funcionais.
2. Exercicios pre-Pilates en mat (chan).
3. Exercicios de Pilates de nivel básico e intermedio en mat (chan).

4. Apoio e/ou progresión con pequenos implementos (balóns, rulos, bandas elásticas, círculos,□).
5. Clase básica de Pilates para traballar de forma individual ou en pequeno grupo con persoas sen problemas de saúde e en pacientes cunha patoloxía específica.
6. Consideracións básicas na montaxe das máquinas de Pilates (cadillac, reformer, cadeira e barril).
7. Introdución aos exercicios básicos de Pilates con máquinas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Aprendizaxe colaborativa	21	21	42
Prácticas de laboratorio	22	44	66
Presentación	2	36	38
Cartafol/dossier	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1
Traballo	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Terán a finalidade de transmitir os obxectivos da materia, detallar os contidos sobre os que se traballarán e cómo se fará, e aclarar os criterios de avaliación a seguir.
Aprendizaxe colaborativa	Nas clases teóricas desenvolverase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa, onde os diferentes temas veranse a través de actividades realizadas en grupo, facilitando o desenvolvemento dunha participación activa do alumnado. Algunha das actividades empregadas serán o quebracabezas, o estudo de casos, o debate sobre un tema ou a técnica do world café. Ademais, o alumno recibirá ao longo do cuadrimestre presentacións elaboradas polo profesorado que lle servirán de guía a través da plataforma Tem@ ou da páxina web do profesor coordinador da materia (http://gfuentes.webs.uvigo.es/index.htm).
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas seguirase unha metodoloxía demostrativa cunha análise razoada dos exercicios que compoñen o método Pilates. O profesor explicará e demostrará cómo se realizan os distintos exercicios, polo que serán prácticas guiadas onde se busque a integración, non só dos coñecementos teóricos da materia, senón tamén dos coñecementos anatómicos, biomecánicos, de localización anatómica e de patoloxía que xa posúan. Tódolos exercicios presentaranse nunhas fichas de prácticas, onde parte da información xa a vai a subministrar o profesor da materia, tendo o alumnado que completala segundo se vaian realizando. Ditas fichas poderanse atopar na plataforma de ensinanza virtual faiTIC (http://faitic.uvigo.es/).
Presentación	Os traballos implicarán un papel completamente activo por parte do alumnado e serán elaborados en grupo (conformaranse 9 grupos de traballo). Os traballos consistirán en elaborar e impartir unha clase de Pilates enfocada, ben a unha patoloxía prevalente na nosa sociedade, ben a unha poboación cunhas condicións físicas determinadas. Ademais, os grupos deberán entregar un informe da clase proposta no cal se expoñan os obxectivos principais da sesión para aquela patoloxía ou poboación especial, así como a descrición dos exercicios que integran a clase e un vídeo coa representación dos exercicios que integren a clase. Na primeira quincena do mes de febreiro os grupos estarán conformados e cada grupo saberá o seu tema de traballo. A mediados do mes de marzo indicarase o día da súa exposición. O profesor exercerá un papel de orientador e apoio no proceso de elaboración do traballo en cada grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a clarear a rúbrica de avaliación do exame práctico.
Presentación	A atención personalizada, basicamente, estará centrada na solucionar de dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o feito polo alumnado.
Aprendizaxe colaborativa	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia. Esta atención personalizada farase tanto presencialmente, no horario oficial de titorías, como a través de correo-e (indicando en asunto Titoría), agás o día anterior aos exames da materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Cartafol/dossier	Asistencia obrigada a un mínimo do 80% das clases, polo que aqueles que falten máis de 4 horas de clase teórica, deberán superar a parte teórica da materia a través dun exame tipo test descrito no apartado de "outras consideracións". Entrega ao final de cada clase, ou cando se estableza en función da actividade desenvolvida, das evidencias do traballo realizado ao longo da mesma. Haberá 10 actividades distintas, unha por tema dos contidos teóricos, e cada unha delas terá un valor entre 0 e 0,3 puntos. Ao final das clases tipo A (teóricas), cada estudante terá que entregar un documento de avaliación da materia e do traballo desenvolvido, así como unha autoavaliación de sí mismo. Este documento terá como mínimo os seguintes apartados: grao de asistencia ás clases teóricas, grao de cumprimento coas actividades desenvolvidas, as dúas actividades que máis lle gustaron e as dúas que menos, recomendacións para o futuro e autoavaliación persoal (nota que pensa que merece). Esta avaliación terá un valor comprendido entre 0 e 0,5 puntos.	35	
Práctica de laboratorio	Exame onde o alumno dirixirá 3 exercicios dun xeito práctico (10 minutos por exercicio). Os exercicios serán elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de exercicios que se fixeron ao longo do curso, correspondendo 1 ao apartado de exercicios en máquinas e 2 a exercicios en mat. Se así o desexa a maioría do alumnado, ao rematar as clases de Pilates en máquinas farase o exame práctico desa parte (suprimíndose esa pregunta da data que lle corresponda na convocatoria de maio-xuño). Tódalas preguntas valoraranse de 0 a 10 puntos. Para poder presentarse ao exame práctico, hai que presentarse primeiro ao teórico e ter feito e exposto o traballo (agás no caso do exame práctico de máquinas, se é que este se adianta ao rematar as clases susoditas). Sacarase listado, tras o exame teórico, co horario de exame para cada parella de alumnos. Farase un sorteo público para determinar a partir de qué alumno da comezo o exame práctico. Para superar o exame, o alumno terá que acadar, polo menos, 1,75 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame teórico e co traballo, non se pode acadar menos de 1,4 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos).	35	B3 C35 D1 B5 C36 D6 B6 C38 D9 B8 C44 D11 B14 C49 D13 B15 C51 D16 B19 C52 D17 D24 D28 D29 D30
Traballo	A realización do traballo é obrigatoria para superar a materia. O esquema da clase terá que ser entregado en soporte informático ao profesor. Tamén pode empregarse a plataforma de ensinanza virtual faiTIC (http://faitic.uvigo.es/), subindo o conxunto do traballo ao espazo que o grupo terá na mesma dentro da materia. A metade da puntuación do traballo corresponderá ao informe e o vídeo entregado, e a outra metade corresponderá á clase presentada ao profesor e aos compañeiros. O traballo considerase superado se se acada, polo menos, 1,5 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a facer media cos exames teórico e práctico, o alumno debe acadar cando menos 1,2 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos).	30	B1 C45 D1 B3 D2 B7 D3 B8 D4 B12 D5 B14 D6 B15 D7 B18 D9 B19 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24 D25 D28 D29 D30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao alumnado que non supere a materia, gardaráselle a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico (parte superada significa ter un 5 de 10 ou máis).

O estudante optará por unha modalidade de desenvolvemento teórico: asistencia e participación activa nas actividades de aprendizaxe colaborativa propostas polos docentes, ou preparación dos contidos coa información dada polos

docentes e avaliación a través dun exame final.
O exame final será tipo test. Características do mesmo: 40 preguntas de resposta única (duración máxima de 1 hora); tódalas preguntas terán o mesmo valor. Para superalo, o estudante terá que acadar, polo menos, 1,75 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame práctico e co traballo, non se podrá obter menos de 1,4 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos). Por outra parte, sinalar que as deixadas en branco non descontarán, pero si o farán as contestacións erradas tal e como se indica na seguinte fórmula: Cualificación = [acertos - (erros/nº opcións-1) / nº preguntas] · 10

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bosco Calvo J., **Pilates terapéutico. Para la rehabilitación del aparato locomotor.**, 1, Médica Panamericana, 2012

Isacowitz R., **Pilates. Manual completo del método Pilates.**, Paidotribo, 2009

Massey P., **Anatomía & Pilates.**, Paidotribo, 2010

Pilates JH., **Volver a la vida con la Contrología de Pilates. (Originalmente publicado en 1945 con el título Return to life through Contrology).**, Presentation Dynamics, 1998

Stott Pilates., **Ejercicios completos de matwork.**, Merrithew Corporation, 2006

Kisner C, Colby LA., **Ejercicio terapéutico. Fundamentos y técnicas.**, 5, Médica Panamericana, 2010

Bibliografía Complementaria

Aaronson N, Turo AM., **Pilates para la recuperación del cáncer de mama.**, Tutor, 2016

Adamany K., **Pilates para el postparto.**, Paidotribo, 2007

Adamany K, Loigerot D., **Pilates: una guía para la mejora del rendimiento.**, Paidotribo, 2006

Aronovitch J, Taylor M, Craig C., **Súbete en el Bosu® Balance Trainer. Ejercicios para desarrollar la fuerza del segmento central (core) y conseguir un cuerpo tonificado.**, Tutor, 2009

Austin D., **Pilates para todos. Un programa paso a paso de puesta en forma para reforzar, estirar y tonificar todo su cuerpo en tres semanas.**, 3, Tutor, 2009

Baessler K, Schüssler B, Burgio KL, Moore KH, Norton PA, Stanton SL (Editors)., **Pelvic floor re-education. Principles and practice.**, 2, Springer-Verlag, 2008

Betz SR., **PMA Pilates Certification. Cuadernillo de preguntas de práctica.**, Pilates Method Alliance, 2015

Betz SR., **Prenatal Pilates [dvd].**, TheraPilates, 2002

Betz SR., **The Osteoporosis Exercise Book: Building Better Bones.**, Osteo Physical Therapy, 1999

Bosco Calvo J, Cabral L., **Fundamentos del método Pilates. Guía para una prescripción de ejercicios basada en Pilates.**, Corpora Pilates, 2008

Bosco Calvo J, Cabral L., **Los fundamentos del método Pilates [vídeo-dvd]: bases para la prescripción de ejercicio con el método Pilates.**, Corpora Pilates, 2008

Brignell R., **Pilates: guía para principiantes.**, Robin Book, 2005

Brotzman SB, Manske RC., **Rehabilitación ortopédica clínica. Un enfoque basado en la evidencia.**, 3, Elsevier España, 2012

Calais-Germain B., **Anatomía para el movimiento. Tomo I. Introducción al análisis de las técnicas corporales.**, La Liebre de Marzo, 1994

Calais-Germain B, Lamotte A., **Anatomía para el movimiento. Tomo II. Bases de ejercicios.**, La Liebre de Marzo, 1991

Calais-Germain B., **Anatomía para el movimiento. Tomo III. El periné femenino y el parto. Elementos de anatomía y bases de ejercicios.**, La Liebre de Marzo, 1998

Calais-Germain B., **Anatomía para el movimiento. Tomo IV. El gesto respiratorio.**, La Liebre de Marzo, 2006

Calais-Germain B, Raison B., **Pilates sin riesgo. 8 riesgos del Pilates y cómo evitarlos.**, La Liebre de Marzo, 2011

Cárceles Moreno R, Cos Morera F., **Pilates: manual completo de pilates en suelo.**, Paidotribo, 2009

Carral Hernández M, Sánchez Garrido J., **Método Pilates. Manual de suelo.**, AEFEP, 2011

Carral Hernández M, Sánchez Garrido J., **Método Pilates. Manual de máquinas.**, AEFEP, 2012

Casimiro Andújar AJ, Muyor Rodríguez JM (Coord)., **Columna vertebral, ejercicio físico y salud.**, INDE, 2010

Clippinger K., **Anatomía y cinesiología de la danza.**, Paidotribo, 2011

Clyde M., **Pilates para golfistas. Ejercicios paso a paso para afianzar su juego.**, Tutor, 2008

Esnault M., **Columna vertebral y stretching.**, Paidotribo, 2009

Feldenkrais M., **Autoconciencia por el movimiento.**, Paidós, 2014

Fernández R, Moral González S, Paredes P., **Manual de Pilates suelo con implementos.**, Paidotribo, 2008

Fernández Arranz M, Lambruschini R, Fernández Arranz J., **Manual de Pilates aplicado al embarazo.**, Médica Panamericana, 2016

Flett M., **Fit-ball. La técnica más divertida para ponerse en forma.**, RBA Libros, 2005

Franklin E., **Dynamic alignment through imagery.**, 2, Human Kinetics, 2012

Geweniger V, Bohlander A., **Manual de pilates: ejercicios con colchoneta y aparatos como forma de prevención y rehabilitación.**, Paidotribo, 2016

Herman E., **Pilates con accesorios.**, Paidotribo, 2007

Herman E., **Pilates reformer.**, Paidotribo, 2011

Hernando Castañeda G., **Nuevas tendencias en entrenamiento personal.**, Paidotribo, 2009

Hessel J., **Cadillac Techniques with Jillian Hessel: Handbook.**, The Well-Tempered Workout, 1998

Höfler H., **Gimnasia para la zona pélvica.**, Hispano Europea, 2001

Humanes Balmont R., **Pilates. Guía del instructor.**, 2, ViveLibro, 2014

Isacowitz R., **Pilates: your complete guide to mat work and apparatus exercises.**, 2, Human Kinetics, 2014

Isacowitz R, Clippinger K., **Anatomía del Pilates: guía ilustrada para trabajar la estabilidad del segmento somático central y mejorar el equilibrio.**, Tutor, 2011

Kaplanek BA, Levine B, Jaffe WL., **Pilates y rehabilitación para síndromes y artroplastias.**, Paidotribo, 2014

King M, Green Y., **El método Pilates para el embarazo: ejercicios de tonificación para la futura madre.**, Oniro, 2004

Knopf K., **Ejercicios con el rodillo de espuma. Foam roller.**, Tutor, 2015

Lessen D., **Examen de certificación de Pilates de la PMA. Guía de estudio.**, Pilates Method Alliance, 2014

Ling M., **Curso básico de... Pilates.**, Omega, 2013

Lyon D., **Pilates completo para hombres.**, Paidotribo, 2008

Marras WS., **The working back. A Systems view.**, John Wiley & Sons, 2008

Marras WS., **The working back. A Systems view.**, John Wiley & Sons, 2008

Matty D, Burdell K., **Programa paso a paso de Pilates con círculo mágico [libro+dvd].**, Tutor, 2008

McAtee RE, Charland J., **Estiramientos facilitados. Estiramientos y fortalecimiento con facilitación neuromuscular propioceptiva [libro+dvd].**, 3, Médica Panamericana, 2010

Menezes A., **Guía completa de las técnicas de Joseph H. Pilates. Con especial atención al dolor de espalda y el entrenamiento deportivo.**, Tutor, 2009

Murakami C., **Sesiones matinales de Pilates.**, De Vecchi, 2008

Norris CM., **La estabilidad de la espalda. Un enfoque diferente para prevenir y tratar el dolor de espalda.**, Hispano Europea, 2007

Nyman B, Paarup L., **Pilates. Todos los ejercicios de suelo para practicar en casa.**, Scyla Editores, 2006

Paredes Ortiz P., **Manual de Pilates. Suelo básico [libro+dvd].**, Paidotribo, 2008

Paterson J., **Teaching Pilates for postural faults, illness & injury. A practical guide.**, Elsevier, 2009

Pedregal Canga M., **Tu Pilates. Los primeros pasos.**, Paidotribo, 2006

Pilates JH., **Tu salud: un sistema de ejercicios que ha revolucionado el mundo de la educación física.**, Presentation Dynamics, 1998

Pilates Physicalmind Institute., **Osteoporosis exercise protocols. Awareness & Prevention of Osteoporosis using the Method Pilates.**, Physicalmind Institute, 2005

Pohlman J., **Programa paso a paso de Pilates [libro+dvd].**, Tutor, 2006

Pohlman J., **Programa paso a paso de Pilates con balón [libro+dvd].**, Tutor, 2008

Pohlman J., **Segundo programa paso a paso de Pilates [dvd].**, Tutor, 2006

Pohlman J., **Programa paso a paso de Pilates con banda elástica [libro+dvd].**, Tutor, 2006

Primal Pictures and Pilates World University., **Anatomy for Pilates [dvd].**, Primal Pictures, 2008

Ramírez García I, Blanco Ratto L, Kauffmann S., **Rehabilitación del suelo pélvico femenino. Práctica clínica basada en la evidencia.**, Médica Panamericana, 2014

Reyneke D., **Pilates Moderno. A perfecta forma física ao seu alcance.**, Manole, 2009

Richardson C, Hodges P, Hides J., **Therapeutic exercise for lumbopelvic stabilization. A motor control approach for the treatment and prevention of low back pain.**, 2, Churchill Livingstone, 2004

Richardson C, Jull G, Hodges P, Hides J., **Therapeutic exercise for spinal segmental stabilization in low back pain.**, 1, Churchill Livingstone, 1999

Royo-Villanova C., **Pilates en casa.**, Temas de Hoy, 2007

Savall P., **Pilates Reformer, manual de ejercicios.**, Tecno Sport Condition, 2007

Stanmore T., **Pilates para una espalda sana.**, RBA Libros, 2006

Stott Pilates., **Essential Reformer.**, Merrithew Corporation, 2003

Thek Lineback K., **Osteopilates para aumentar la densidad ósea, reducir los riesgos de fracturas, mejorar la apariencia física ¡y sentirse maravillosamente!**, Kier, 2006

Timón V., **Enciclopedia de ejercicios de Pilates.**, Pila Teleña, 2012

Ungaro A., **La promesa de Pilates.**, Blume, 2004

Vleeming A, Mooney V, Stoeckart R (Dir.)., **Movimiento, estabilidad y dolor lumbopélvico. Integración de la investigación con el tratamiento.**, Elsevier España, 2008

Westlake L., **Entrenamiento con balón de ejercicios.**, Paidotribo, 2008

Winsor M., **Pilates: el centro de energía: sin necesidad de aparatos.**, 3, Paidotribo, 2005

Girbau F., **Pilates matwork 1-2-3 [dvd].**, Paycom, 2000

Girbau F., **Pilates plus [dvd].**, Paycom, 1998

Girbau F., **Pure Pilates [dvd].**, Paycom, 1998

Glenn C, Dunphy C., **Peak Pilates System I Peak [dvd].**, 2005

Gray K (director)., **Pilates con bandas elásticas [dvd].**, IMC Vision, 2003

Gray K (director)., **Pilates gymball [dvd].**, IMC Vision, 2003

Hessel J., **Cadillac Techniques. Learn the in□s and out□s of this essential piece of advanced Pilates equipment [dvd].**, The Well-Tempered Workout, 1997

Martin S., **The Scoliosis Series: Part 1. Management & Improvement featuring wall springs [dvd].**, Pilates Therapeutics, 2006

Martin S., **The Scoliosis Series: Part 2. Breathing exercises as part of Scoliosis management [dvd].**, Pilates Therapeutics, 2006

Martin S., **The Upper Core: Living a pain-free life [dvd].**, Pilates Therapeutics, 2006

Morgan D (director)., **Iniciación al método Pilates [dvd].**, IMC Vision, 2001

Morgan D (director)., **La fuerza del Pilates [dvd].**, IMC Vision, 2001
Quick J., **Swimalates. Pilates for swimmers [dvd].**, Championship Productions, 2003
Romani-Ruby C, Clark M., **Pre/Post Natal Personal Training Video. The fitness approach to Pilates Exercise [VHS].**, PowerHouse Pilates, 2002
Sichel H (dir.)., **Power Pilates Post-Pregnancy Workout 3 [dvd].**, Power Pilates, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G170V01906
Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G170V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Afeccións medicocirúrxicas/P05G170V01201
Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202
Valoración en fisioterapia/P05G170V01204
Afeccións médicas/P05G170V01302
Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301
Cinesiterapia/P05G170V01303

Outros comentarios

Sería conveniente:
- Darse de alta en FaiTIC (se é a primeira vez que se fai, o nome de usuario e o contrasinal é o DNI).
- Ter unha dirección de enderezo-e, pois cada vez que se dea un aviso, se suba documentación, etc., comunicarase por esta vía a tódolos usuarios da materia (alumnado e profesor).
- Nos datos persoais, ademais do enderezo-e, sería conveniente indicar un teléfono de contacto (onde se vos poida localizar rapidamente en caso de urxencia, normalmente o móbil) e subir unha fotografía (para facilitar ao profesor, sobre todo nas primeiras semanas, a identificación do alumnado).